

Vuoden 2023 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat

Kaupungin johtoryhmä 19.4.2022

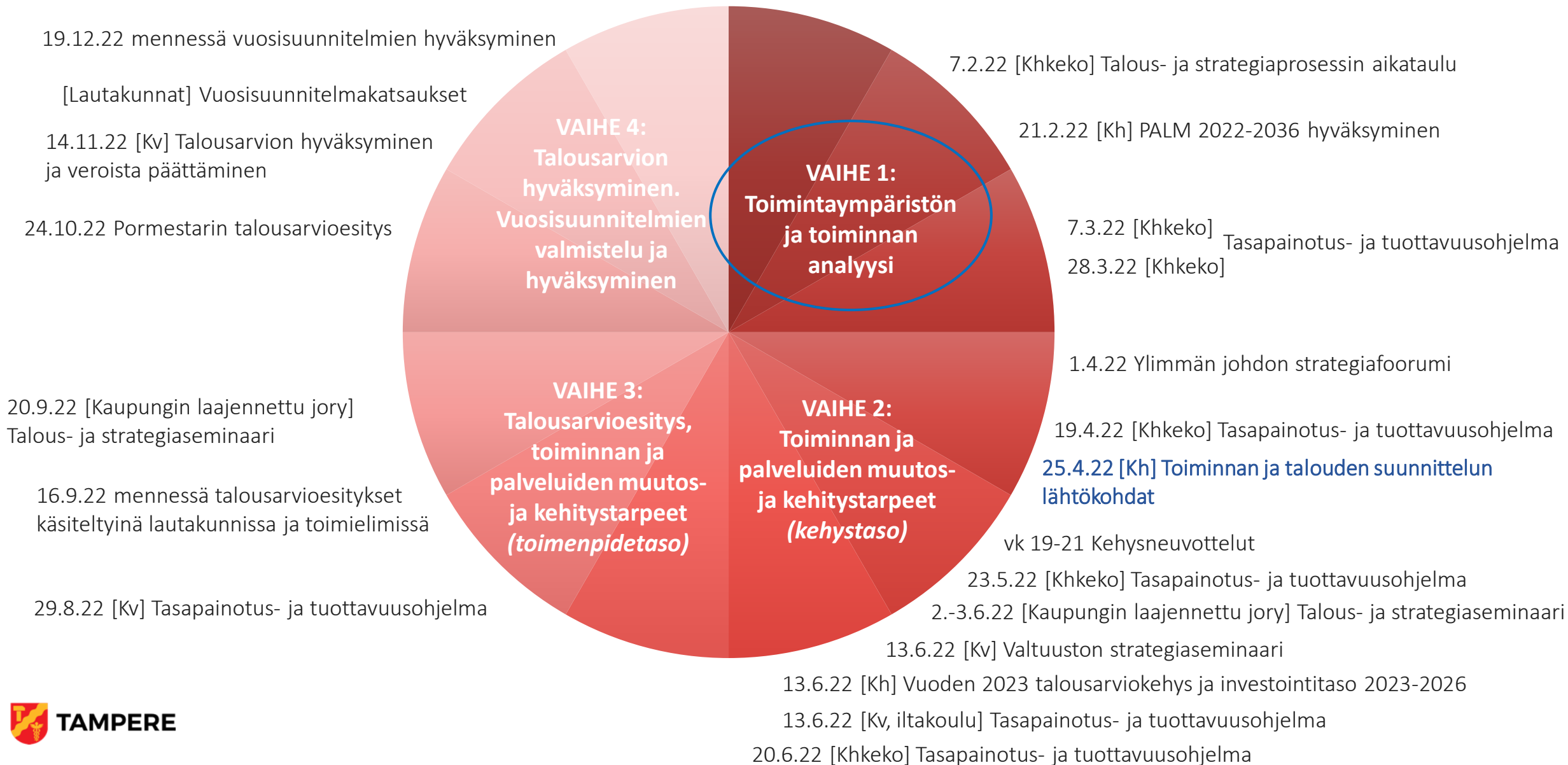
Kaupunginhallitus 25.4.2022

SISÄLTÖ

- Toiminnan ja talouden suunnittelun vuosikello
- Strategia
- Nostoja toimintaympäristöstä ja Ukrainan sodan vaikutuksista
- Sote-uudistuksen vaikutuksia
- Lähtökohtia vuoden 2023 suunnitteluun
 - Talous
 - Henkilöstö
 - Lautakunnat ja konsernihallinto
- LIITE: Havaintoja toimintaympäristön muutoksista

Vuoden 2023 toiminnan ja talouden suunnittelun vuosikello

Ylimmän johdon tavoite- ja kehityskeskustelut

Lähtökohtia vuoden 2023 suunnitteluun

STRATEGIA

Tampereen strategia **Tekemisen kaupunki** hyväksyttiin marraskuussa 2021. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelman pohjalta. Strategia suuntaa vuoteen 2030 ja se perustuu tulevaisuuden muutosilmiöihin.

Strategian visio ja painopisteet viitoittavat suuntaa Tampereen uuden roolin rakentumiselle sote-uudistuksen jälkeen. Visio korostaa kaupunkia mahdollistajana, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistajana sekä vastuullisen tulevaisuuden rakentajana.

Strategian painopisteet korostavat mm. kaupungin sivistys-, hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä elinvoima- ja elinympäristöroolia. Tampere tavoittelee edelläkävijyyttä painopisteiden teemoissa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Rohkea uudistuminen lähtee osaavasta ja hyvinvoivasta henkilöstöstä, tasapainoisesta taloudesta sekä koko konsernina toimimisesta.

TEKEMISEN KAUPUNKI PAINOPISTEET

YHDENVERTAISET YKSILÖT

Tampere on paras paikka kasvaa, kehittyä ja ikääntyä. Tampereella jokainen voi olla oma itsensä ja toteuttaa unelmiaan.

TEKEVÄT YHTEISÖT

Tampere näyttää suuntaa tulevaisuuden yhteisöllisyyteen. Tampereen moninaiset yhteisöt ja yritykset ruokkivat hyvinvointia, luovuutta ja innovatiivisuutta. Yhdessä teemme parempaa huomista.

HIILINEUTRAALEJA TEKOJA

Tampere on kansainvälisesti tunnettu vaikuttavista teoistaan ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden eteen. Kestävien valintojen tekeminen on täällä helppoa – vetovoimamme syntyy arjen sujuvuudesta.

TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Tampere jatkaa menestystarinaansa; meillä on parhaat edellytykset tehdä tulevaisuuden ratkaisuja. Tampereen asema kansainvälisenä tieteen ja korkean osaamisen kaupunkina on vahva.

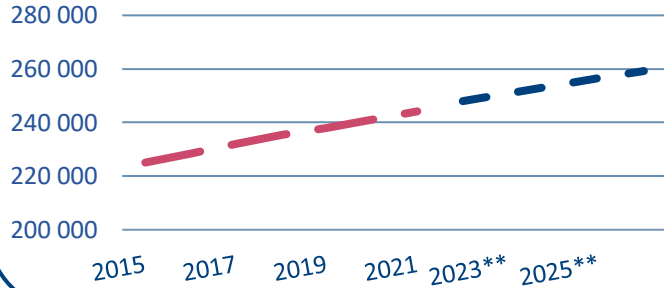
Lähtökohtia vuoden 2023 suunnitteluun

NOSTOJA TOIMINTA- YMPÄRISTÖN MUUTOKSISTA

Laajempi toimintaympäristön muutoksia esittelevä
materiaali liitteenä.

Väestö kasvaa edelleen

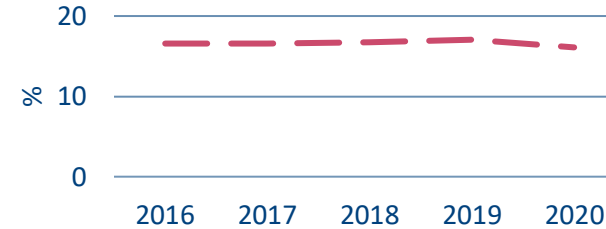
Tampereen väkiluku on kasvanut voimakkaasti viime vuodet (2021: 244 223 asukasta).

Tilastokeskuksen trendipohjaisen ennusteen mukaan Tampereen väestömäärän odotetaan kasvavan vauhdikkaasti myös lähivuosina.

** Tilastokeskuksen ennuste

Köyhien eli pienituloisten osuus kotitalouksista on Tampereella edelleen suurempi kuin koko maassa keskimäärin (2020: 16,1 %).

Kaupungin väkiluku kasvoi vuoden 2021 aikana yli **3 200** asukkaalla, **1,3 %**.

Syntyneiden
enemmyys
120

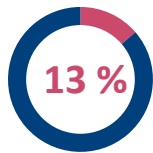

Kuntien välinen
nettomuutto
1 900

Netto-
maahanmuutto
1 300

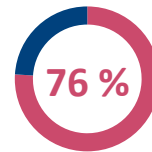
Alle 15-
vuotiaiden
osuus väestöstä
(2020)

Yli 65-vuotiaita noin joka viides

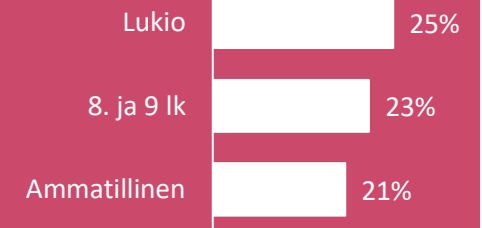
Valtaosa tamperelaisista
aikuisista kokee elämän-
laatunsa hyväksi (2021)

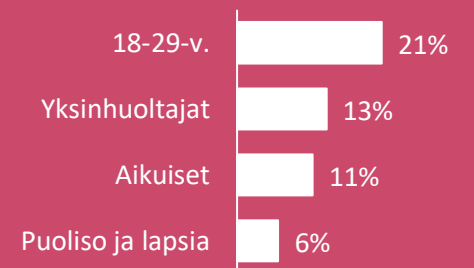
Aikaisempaa
harvempi lapsi on
tyytyväinen
elämäänsä (2021)

Mielialaan liittyvät ongelmat ovat lisääntyneet selvästi ja ne ovat yleisempiä tytöillä ja naisilla.

Kohtalainen tai vaikea
ahdistuneisuus, % vastaajista
2021

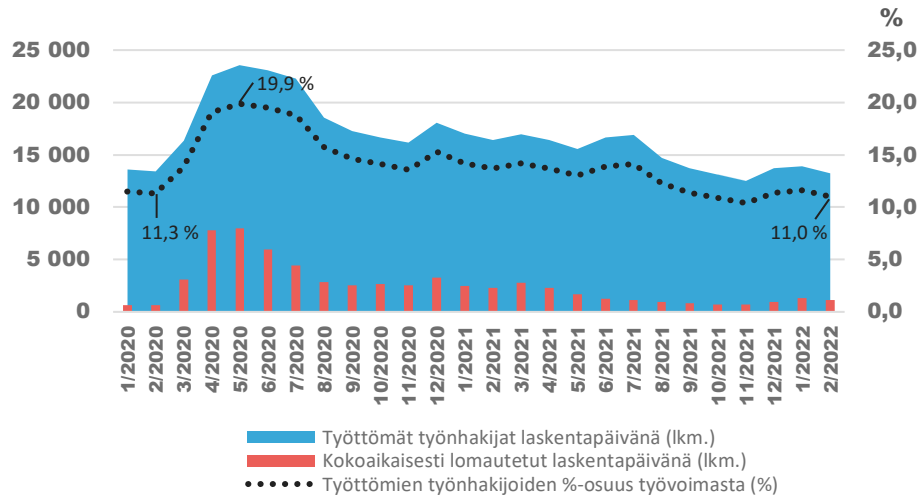

Psyykkisesti merkittävästi
kuormittuneet, % vastaajista 2021

Työllisyystilanne on toipunut pandemiaa edeltäneelle tasolle

Työttömät työnhakijat, lomautetut ja työttömyysaste Tampereella 1/2020-2/2022

HELMIKUU 2022

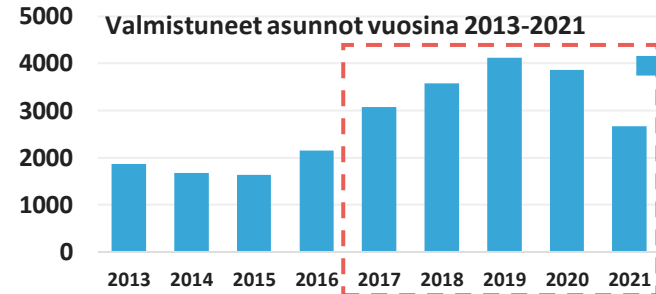
Työttömiä työnhakijoita
13 240 henkilöä
-3170 hlöä -12 kk

Tampereen työttömyysaste
11,0 %

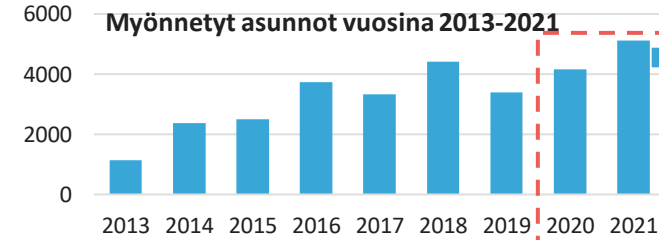
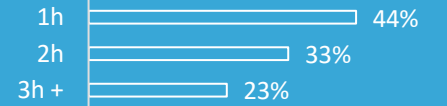
Koko maan työttömyysaste
10,1 %

■ Työttömät työnhakijat laskentapäivänä (lkm.)
■ Kokoaikaisesti lomautetut laskentapäivänä (lkm.)
●●●● Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta (%)

Asuntorakentaminen on ollut viime vuosina ennätysellisellä tasolla

Asuntorakentaminen on painottunut pieniin asuntoihin

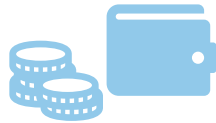
Vuosina 2020-2021 myönnettiin rakennusluvat yli 9000 asunnon rakentamiseen.

Huomionarvoista on yksöiden osuuden lasku ja perheasuntojen osuuden kasvu.

Tampereella palkkasumma on kehittynyt verrattain hyvin

Palkat ja työkorvaukset tulorekisterissä tammikuussa 2022, kun 1/2020 = 100

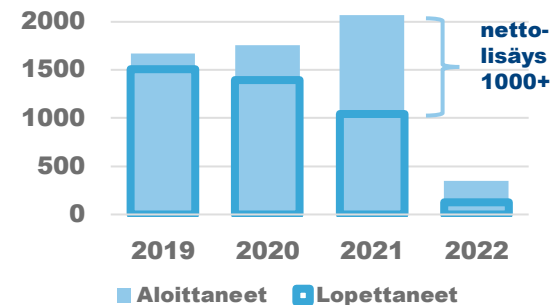
Tampere 110,6
Oulu 109,2
Espoo 108,5
Helsinki 105,3
Koko maa 105,2
Turku 104,9
Vantaa 104,0

Lähde: Verohallinto, tulorekisterin mukaiset ennakonpidätyksen alaiset ansiotulot alueittain

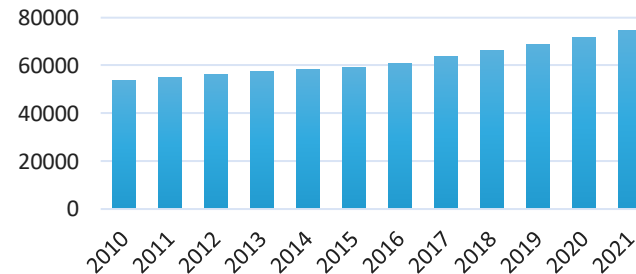
Yrityskanta uudistuu

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset PRH:n kaupparekisterissä (-2/2022)

(sis. AY, KY, OY, OYJ, OSK, SÄÄT, YEH)

Yksinasuvien määrä on kasvanut vauhdilla

Yksinasuvia tamperelaisia (2021):
74 000

Määrä kasvanut 2016-2021:
+ 14 000

Uudistuotanto on lisännyt vuokra-asuntojen määrää merkittävästi.

Vakituisesti asuttujen vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä on lähes kaksinkertaistunut vuosina 2010-2020.

Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä 2010-2020:
+ 91 %

Ukrainan sodan mahdollisia vaikutuksia Tampereelle

Sodan vaikutuksia Tampereelle:

Laajamittainen maahantulo

Turvallisuus

Tapahtumaturvallisuus
Kyberturvallisuus

Turvattomuuden tunteen kasvu

Turvallisen maan imagon
heikkeneminen > matkailu,
suur tapahtumat, investoinnit

Kustannustason nousu ja raaka-
aineiden/materiaalien
saatavuusongelmat

Ukrainalaisen työvoiman
integrointi

Sodan vaikutuksia toimintaan ja palveluihin:

Vastaanotto toiminta ja hätämajoitus

Palvelutarpeiden kasvu:

- Sosiaali- ja terveyspalvelut (terveyspalvelut, kriisiapu ja mielenterveys, lastensuojelu jne.)
- Perusopetus ja varhaiskasvatus (uudet opetusryhmät, varhaiskasvatuksen tarpeen kasvu)
- Oppilashuollon palvelut (keskusteluapu ja yhteisöllisyyden tuki)
- Työllisyys- ja koulutuspalvelut (Mainion palvelut, osaamiskartoitukset ja työhön ja koulutukseen ohjaus)

Turvallisuustason nosto suur tapahtumissa, varautuminen matkailija- ja kävijämäärien laskuun

Rakennushankkeiden viivästyminen, urakka- ja hankintasopimusten muutos paineet

Organisaation toimintakyky

- lisäresurssien tarve ja kohdentaminen
- vaikutukset talouteen, lisäkustannukset
- osaamisvaje (kielitaito, kyky tunnistaa ilmiön eri puolia)
- henkilöstön jaksaminen ja työsuojelu
- johtaminen ja yhteistyön koordinointi
- viestintä ja asiakasohjaus
- työvälineiden saatavuusongelmat
- kyberturvallisuusriskeihin varautuminen (osaaminen ja koulutus)

Lähtökohtia vuoden 2023 suunnitteluun

SOTE- UUDISTUKSEN VAIKUTUKSIA

Sote-uudistuksen kynnyksellä

Hallittu siirtymä ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen

UUDISTUKSEN VAIKUTUKSET

Talous

Toiminta

Henkilöstö

Johtaminen

958

SIIRTYVÄÄ SOPIMUSTA

73

SIIRTYVÄÄ
ICMT SOPIMUSTA

5662

SIIRTYVÄÄ VAKANSSIA

280 MILJ. €

PALKKAKULUJA
SIVUKULUINEEN

220 TILAN HALLINTA

5183 HYLLYMETRIÄ

TIETOAINEISTOJA

911,7 MILJ. €

VERORAHOITUKSEN VÄHENEMINEN

911 MILJ. €

NETTOMENOJEN LASKU

3-4 MILJ. €

INVESTOINTIEN VÄHENEMINEN

12 MILJ. €

SIIRTYVÄ OMAISUUS

Muutamia nostoja vaikutuksista:

- **Talous:** Valmistelun edetessä tarkentuu kokonaiskuva taloudellisista vaikutuksista mm. verorahoitukseen, kaupungilta poistuviin menoihin, kaupungille sotesta jääviin menoihin sekä uusiin yhdyspintatehtäviin.
- **Toiminta:** Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueelta kaupunkiin jäävät tehtävät sekä yhdyspintatehtävät tulee organisoida. ICMT-valmistelu on yksi kriittisimmistä osa-alueista toiminnan häiriöttömyyden varmistamisessa. Hyvinvointialue tulee nojautumaan kaupungin ICMT-tukeen myös vuonna 2023.
- **Henkilöstö:** Arjen sujuvuus jokapäiväisessä työssä, osallisuus ja viestintä lisäävät turvallisuuden tunnetta ja henkilöstön jaksamista myös muutoksissa.
- **Johtaminen:** Muutosjohtamisen, konsernijohtamisen ja yhdyspintojen johtamisen merkitys korostuu.

Lähtökohtia vuoden 2023 suunnitteluun

TALOUS

Vuoden 2023 talousarviovalmistelussa

1. Kaupungin talous pidetään tasapainossa.

- Uusia käyttömenoja lisääviä toimintoja ja/tai toimintojen laajentamisia ei hyväksytä.
- Lisätarpeista ja odotuksista on helpoin pidättäytyä.

2. Tulopohjan vahvistamista tehostetaan.

3. Investointeja jaksotetaan pidemmälle aikajaksolle.

Investointien määrää hillitään hallitusti, mutta tulopohjaa vahvistavia investointeja on toteutetaan jatkossakin.

4. Investointeja rahoitetaan käyttäen monipuolisesti eri rahoitusvaihtoehtoja.

Investointien toteuttamisessa arvioidaan, mitä investoidaan kaupungin taseeseen ja mitä investointeja rahoitetaan muilla tavoin.

5. Tuottavuutta parannetaan.

Toiminnan ja talouden suunnittelussa otetaan voimakkaammin huomioon tuottavuuden parantaminen.

Näin kohti tasapainoista taloutta

Nettomenojen kasvu-%

<

Verorahoituksen kasvu-%

- Nettomenojen kasvu on oltava verorahoituksen kasvua pienempää.
- Uusista palveluista ja palveluiden laajenuksista tulee pidättäytyä, talousarvion tarkempi noudattaminen.
- Tuottavuuden ja tuloksellisuuden parantaminen talous- ja tuottavuusohjelmasta nousevilla useilla eri toimenpiteillä.

Tilikauden tulos

> 25 M€

- Kaupungin talous tulee pitää tasapainossa velkaantumisen hidastamiseksi.
- Suurten investointitarpeiden vuoksi 0-tulos ei riitä hidastamaan tai pysäyttämään velkaantumista, joten tulos tulee olla reilusti ylijäämäinen.

Investointien tulorahoitus

> 70 %

- Vuosikatteen tulee kattaa investoinneista vähintään 70 %.
- Investointien suunnittelun, mitoituksen, ajoituksen ja rahoituksen yhteensovittamista on tehostettava.

Lainamäärän kasvu

< 50 M€ / vuosi

- Kaupungin lainamäärän kasvua tulee hidastaa.
- Lainamäärän kasvua hillitään myymällä strategisesti vähemmän tärkeää omaisuutta.

Sote-siirtojen vaikutukset kehysvalmisteluun / tilanne 14.4*

Verorahoituksen pieneneminen 2023 – YHT. n. -911,7 M€**

Siirtyvät tulot

- Kunnallisveron leikkaus (12,64 %-yks.) -561,1M€
- Leikattava yhteisövero (-1/3) -37,8 M€
- Leikattava peruspalvelujen valtionosuus ("sote-osa") -162,2 M€
- Leikattava veromenetyksen kompensatio (70 %) -81,9 M€

Tulojen tasaukset

- VOS, muutosrajotin (40 % omavastuu) -52,1 M€
- Siirtymätasaus 2023 (enintään +/- 60 e/as vuonna 2027) -16,6 M€

Siirtyvät menot (toimintakate + poistot) YHT. n. 911 M€

- Sosiaali- ja terveystalot (n. 875 M€)
- Oppilas- ja opiskelijahuolto (n. 5,4 M€)
- Tykas kuntouttava työtoiminta (n. 5 M€)
- Pelastustoimi (n. 19 M€)
- Konsernihallinnon siirrot + poistuvat verotuskustannukset (n. 6,8 M€)

Kaupungille sotesta jäävät (netto)menot YHT. n. 2,7 M€

- Vastaanottokeskustoiminta (0)
- Hätmajoitus (-0,05)
- Tampere Junior kehitysohjelma (0,7 M€)
- Hyvinvointikeskukset, alustapalvelu (0,16 M€)
- Aktiivipassi ja hävikkiruokajakelu (0,3 M€)
- Etsivä työ (OKM:n rahoitus) (0,2 M€)
- Sovittelupalvelut (0)
- Avustukset (arvio 1,1 M€ - tarkentuu)
- Kehitysvammaisten työhönvalmennus ja avotyötoiminta (? €)
- Maahanmuuttajien sosiaalipalvelut (-0,3 M€)

Kaupungille syntyvät yhdyspinta / HYTE-tehtävät

- Kuntouttavan työtoiminnan yhdyspinta
- IKI työllistämistoiminta yhdyspinta
- Ehkäisevän päihdetyön asiantuntijapalvelun yhdyspinta (sis. jo Sipan budjettiin)
- Opiskelijahuoltoon liittyvä yhdyspinta
- HYTE tehtävään liittyvät avustukset (kohdistuminen kaupungille ja eurot tarkentuvat toukokuussa)
- Odottaa valtakunnallista linjausta: erityishuoltolain mukainen vammaisten lasten ap/ip ja loma ajan hoito (tällä hetkellä perusopetus tuottaa

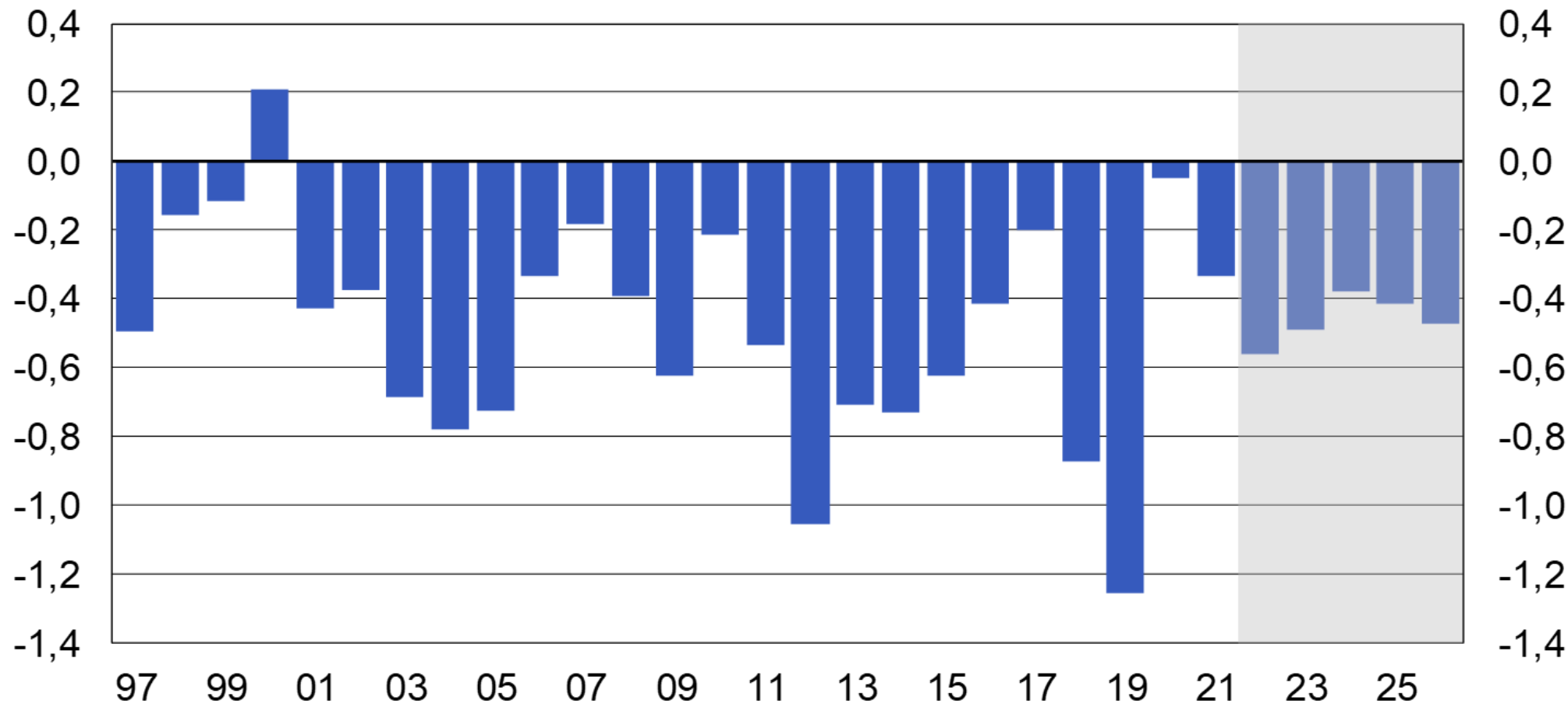
Budjettivaikutus?

* Tämänhetkinen (14.4.2022) arvio muutoksista. Muutokset päivittyvät valmistelun edetessä.

** VM:n tiedot verorahoituksen muutoksesta 13.4.2022.

Paikallishallinnon rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

Ml. sote-uudistus vuodesta 2023 alkaen

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Venäjän hyökkäys Ukrainaan synkentää talouden näkymiä

Keskeiset ennusteluvut

	2020 mrd. euroa	2019	2020	2021	2022**	2023**	2024**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	238	1,2	-2,3	3,5	1,5	1,7	1,5
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	85	2,4	-6,6	5,3	2,6	3,7	4,2
Kokonaistarjonta	323	1,5	-3,5	4,0	1,8	2,3	2,3
Tavaroiden ja palvelujen vienti	85	6,7	-7,5	4,7	2,0	4,4	5,1
Kulutus	179	1,1	-2,7	3,2	2,1	0,9	1,0
yksityinen	122	0,7	-4,1	3,1	2,0	1,7	1,5
julkinen	58	2,0	0,4	3,2	2,2	-0,8	-0,2
Investoinnit	58	-1,5	-0,3	1,2	2,2	2,9	2,0
yksityiset	46	-2,3	-2,9	4,6	0,9	2,1	3,2
julkiset	12	2,4	11,2	-12,0	8,5	6,1	-2,9
Kokonaiskysyntä	323	1,5	-3,6	3,8	2,4	2,8	2,8
kotimainen kysyntä	238	-0,4	-2,1	3,5	2,5	2,1	1,8

- Kuluttajahintojen nousu vähentää ostovoimaa, ja lisääntynyt epävarmuus lykkää kulutusta.
- Palvelujen kulutus lisääntyy koronaepidemian hiipuessä.
- Vienti ja teollisuustuotanto kasvavat hitaasti, koska
 - Suomen ulkomaankauppa Venäjän kanssa lähes loppuu
 - kerrannaisvaikutuksena vienti EU-maihin hidastuu
 - palveluiden vienti säilyy vahvana.
- Yksityisten investointien kasvu hidastuu, kun epävarmuus keskeyttää hankkeita ja lykkää niitä myöhemmäksi.
- Hallituksen päätökset kasvattavat julkista kulutusta ja investointeja.

Ennakonpidätysten alaisten tulojen kehitys suurissa kaupungeissa 2021

	Ennakonpidätyksen alaisten tulojen muutos%	Palkkojen muutos%	Työkorvausten muutos%	Eläkkeiden muutos%	Työttömyys etuuksien muutos%	Muiden veronalaisten sosiaalietuuksien muutos%
Tampere	5,29 %	7,03 %	8,34 %	1,28 %	-7,66 %	14,86 %
Espoo	5,11 %	6,07 %	2,63 %	1,86 %	-3,47 %	8,96 %
Oulu	4,96 %	6,20 %	6,82 %	1,88 %	-5,57 %	11,44 %
Turku	4,42 %	5,75 %	7,31 %	1,09 %	-2,69 %	12,76 %
Helsinki	4,40 %	5,60 %	2,62 %	0,96 %	-3,00 %	7,38 %
Kuopio	4,25 %	5,51 %	6,79 %	2,12 %	-9,01 %	9,65 %
Vantaa	4,20 %	4,83 %	12,09 %	1,50 %	-0,58 %	12,92 %
Suuret kaupungit	4,18 %	5,42 %	7,33 %	1,41 %	-5,70 %	11,80 %
Jyväskylä	3,88 %	4,69 %	9,52 %	2,01 %	-3,96 %	11,49 %
Lahti	3,67 %	5,09 %	6,16 %	1,19 %	-6,51 %	15,80 %
Pori	3,32 %	4,99 %	14,54 %	0,95 %	-9,35 %	11,43 %
Kouvola	2,42 %	3,88 %	3,78 %	0,72 %	-10,90 %	13,07 %

Ennakonpidätysten alaisten tulojen kehitys Pirkanmaalla 2021

	Ennakonpidä- tyksen alais- ten tulojen muutos%	Palkkojen muutos%	Työkorvausten muutos%	Eläkkeiden muutos%	Työttömyys etuuksien muutos%	Muiden veron- alaisten sosiaali- etuuksien muutos%
Vesilahti	6,1 %	8,1 %	-5,2 %	1,2 %	-12,0 %	12,6 %
Pirkkala	5,8 %	7,1 %	29,9 %	2,3 %	-11,5 %	11,7 %
Nokia	5,7 %	7,8 %	11,3 %	2,0 %	-15,4 %	15,7 %
Lempäälä	5,6 %	7,0 %	-3,3 %	2,0 %	-11,0 %	13,2 %
Tampere	5,3 %	7,0 %	8,3 %	1,3 %	-7,7 %	14,9 %
Kangasala	5,1 %	6,3 %	0,8 %	2,8 %	-8,2 %	9,2 %
Ylöjärvi	4,7 %	5,6 %	0,4 %	3,0 %	-13,1 %	19,1 %
Akaa	3,8 %	4,5 %	10,8 %	2,0 %	-2,7 %	10,5 %
Sastamala	3,4 %	5,2 %	-1,0 %	1,1 %	-9,4 %	13,5 %
Hämeenkyrö	3,4 %	5,1 %	15,1 %	0,5 %	-6,7 %	4,8 %
Virrat	3,2 %	5,9 %	-1,9 %	0,0 %	-11,9 %	26,9 %
Parkano	2,8 %	4,3 %	-5,8 %	2,0 %	-10,3 %	4,7 %
Orivesi	2,7 %	3,5 %	18,0 %	0,6 %	-2,7 %	15,9 %
Valkeakoski	2,6 %	3,6 %	5,0 %	1,2 %	-7,9 %	13,0 %
Juupajoki	2,4 %	5,2 %	-1,3 %	-0,6 %	-17,8 %	6,3 %
Urjala	2,2 %	3,1 %	8,1 %	0,2 %	0,6 %	14,9 %
Kihniö	2,2 %	2,9 %	7,7 %	2,4 %	-11,0 %	2,2 %
Kuhmoinen	2,1 %	3,6 %	16,5 %	1,3 %	-2,3 %	-10,6 %
Ikaalinen	2,0 %	3,4 %	6,3 %	0,6 %	-14,9 %	23,4 %
Ruovesi	1,5 %	2,3 %	14,6 %	0,3 %	-6,7 %	18,5 %
Mänttä-Vilppula	1,1 %	2,0 %	-11,6 %	0,9 %	-11,8 %	9,3 %
Punkalaidun	0,1 %	0,2 %	9,1 %	0,0 %	-9,1 %	12,9 %

Lähde: Verohallinto 8.4.2022

Palkkatulojen muutos euroa/asukas 2015 - 2021

Palkkatulot muutos/as	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2 021
Espoo	688	517	810	971	1 007	320	1 381
Helsinki	449	492	716	1 118	979	-7	1 138
Jyväskylä	166	441	470	698	675	123	-83
Kouvola	37	-47	127	364	347	-236	-124
Kuopio	447	392	670	799	703	186	757
Lahti	88	1 965	280	487	540	-121	-90
Oulu	163	437	398	863	772	294	926
Pori	134	-92	346	516	310	-327	-112
Tampere	258	331	362	998	843	132	1 072
Turku	178	351	497	829	778	51	825
Vantaa	204	496	745	994	1 149	-45	870
<i>Tampere</i>	4.	9.	8.	2.	4.	4.	3.

Lähtökohtia vuoden 2023 suunnitteluun

HENKILÖSTÖ

Hyvinvointialueelle 1.1.2023 siirtyvä henkilöstö

- Kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen yhteensä noin 5 700 henkilöä siirtyvät Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelukseen.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen henkilöstön lisäksi konsernihallinnon yksiköistä siirtyy hyvinvointialueelle yhteensä 55 henkilöä (konsernihallinto 53 hlöä, Tykasista 2 hlöä) voimaantulon mukaisesti 1.1.2023.
- Konsernihallinnon osalta myös Monetran laskutus (Hr, talous) vähenee arviolta 200 000 euroa, mikä vastaa noin 3 henkilötyövuotta.
- Lisäksi on huomioitava aiempien vuosien organisaatiomuutokset ja organisaatiojärjestelyt (ml. yhtiöittämiset) osana sote-uudistuksen ennakkointia ja niiden vaikutus henkilöstömäärään.
- Jo aiemmin tehtyjen järjestelyjen vaikutus pelkästään konsernihallinnon henkilöstömäärään on -180 htv.

HENKILÖSTÖ SOTE-UUDISTUKSEN JÄLKEEN

Henkilöstö-
määrä
8500

Keski-ikä **45,5** vuotta

naiset **73%**

miehet **27%**

Eri tehtävä-
nimikkeitä noin **530**

3 YLEISINTÄ TEHTÄVÄNIMIKETTÄ

naiset

miehet

varhaiskasvatuksen
lastenhoitaja

lehtori

lehtori

linia-
autonkuljettaja

tuntiopettaja

tuntiopettaja

Henkilöstökulut
n. milj. euroa

400

Eläköityviä
ennusteen mukaan

2023 2024

136 126
henkilöä henkilöä

Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys sekä työhyvinvointi 2023-

- Työvoiman saatavuuden haasteet kohdentuvat jatkossa erityisesti varhaiskasvatuksen ja opetuksen henkilöstöön sekä asiantuntijatehtäviin ict-tehtävissä, teknisillä aloilla ja työllisyyspalveluissa.
- Kilpailemme osaajista hyvinvointialueen ja yksityisen sektorin kanssa. Ennakoivan rekrytoinnin merkitys korostuu.
- Vuoden 2021 tietojen perusteella arvioituna työhyvinvointimatriisin kaupunkitasoinen tulos nousee 2023 henkilöstön osalta seurantahistorian parhaaksi. Mielensterveys- ja tuki- ja liikuntaelinsairaudet aiheuttavat jatkossakin suurimman osan sairauspoissaolopäivistä.
- Palkkasumman laskiessa työkyvyttömyyseläkemaksu alenee vuonna 2023. Hyvinvointialueelle siirtyvien henkilöiden työkyvyttömyyseläkkeet ja kuntoutustuet vaikuttavat kuitenkin työkyvyttömyysriskikertoimen kautta kaupungin työkyvyttömyyseläkemaksun suuruuteen vuoteen 2028 asti. Ammattinimikkeittäin tarkasteltuna aiempina vuosina eniten työkyvyttömyyseläkkeelle on jäänyt lähihoitajia ja palomiehiä.

Työhyvinvointimatriisi 2021-2023	2021	2023 arvio
Sairauspoissaolot, pv/htv	17,7	15,4
Työtapaturmat, kpl/1000 htv	56,9	51,5
Työkyvyttömyyseläkemaksut, €/htv	691 €	309 €
Kunta10 -tulokset	ei vaikutusta	ei vaikutusta
Kaupunkitasoinen tulos	47,6	60,2

Lähtökohtia vuoden 2023 suunnitteluun

LAUTAKUNNAT JA KONSERNI- HALLINTO

Asunto- ja kiinteistölautakunta

Missä pitää onnistua 2023?

1 YHDENVERTAISET YKSILÖT

Yhdyspinnat ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Alueellisesti yhdenvertainen palvelutilaverkko

2 TEKEVÄT YHTEISÖT

Hyvinvoivat ja sosiaalisesti kestävät asuinalueet

Yhteisöjen ja kaupunkilaisten toiminnan mahdollistaminen kaupungin tiloissa

3 HIILINEUTRAALEJA TEKOJA

Edellytysten luominen kestäville elämäntapavalinnoille ja kestäväälle asumiselle

Retkeilyn kehittämistoimenpiteet

Miksi?

Hyvinvointialue vastaa vuoden 2023 alusta sote-palveluista. Yhdyspinnat ja yhteistyörakenteet tunnistetaan v. 2022.

Mm. palveluverkkosuunnittelun, asuntopolitiikan ja asumisen kehittämisen sekä tontinluovutuksen osalta kaupungin ja hyvinvointialueen kiinteä ja saumaton yhteistyö toimivine yhteistyörakenteineen on tärkeä.

Kaupungin palvelutilaverkon suunnittelu ja tilankäytön tehostaminen. Työ toteutetaan palvelumallityössä yhteensovittavien palveluverkkojen pohjalta. Työllä on merkittävä vaikutus palvelutilaverkon hiilijalanjäljen kehitykseen.

Resursoimme alueellisen erilaistumiskehityksen ehkäisyyn koordinoitiin: Kaukajärven-Annalan lähiöohjelman projektilla kohdennetaan aluekehittämistä tälle kohdealueelle. Lähiöohjelmatyöryhmän perustamisella ja lähiökehittämisen mallin luomisella ehkäistään ja puututaan muiden alueiden erilaistumiskehitykseen osana normaalia työtä.

Tilat 24/7 jatkoprojektiin osallistuminen, tilojen valmistelu ja avaaminen Varaamo-palveluun.

Palvelurakennusten elinkaaren hiilijalanjäljen laskenta osana suunnittelun ohjausta. Raportointimallin luominen hankkeiden hiilijalanjälkitiedoista ja käytetyistä ratkaisuista. Tavoitteena saada linjattua yhteistyössä toimialan kanssa tavoitetasot.

Kasvavassa kaupungissa huolehditaan lähivirkistysmahdollisuuksista ja retkeilyn viestinnän ja kohteiden kehittäminen on tärkeää.

Missä pitää onnistua 2023?

4 TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Kestävän kasvun turvaaminen

Yritysten sijoittumisedellytysten varmistaminen

5 ROHKEASTI UUDISTUVA PALVELUALUE

Palvelutoiminnan kehittäminen
asiakaskokemustiedon avulla

Miksi?

Uutta asumista mahdollistetaan maankäytön kehittämiseen liittyvillä sopimuksilla sekä maanluovutuksella. Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan yritysalueita kehittämällä elinkeinoelämän tarpeisiin ja niin, että riittävä määrä yritystonttitarjontaa on olemassa.

Kaupungin maalta etsitään täydennysrakentamiskoja pientalorakentamiselle yhteensovittaen kestävän kehityksen neljää eri ulottuvuutta (ekologinen, sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen ulottuvuus).

Digitaalisten asiointikanavien kehittämistä on toteutettu ja niitä kehitetään edelleen asiakaskokemustiedon avulla.

Uusia mahdollisuuksia palvelukanavien digitalisointiin selvitetään.

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Missä pitää onnistua 2023?

1 YHDENVERTAISET YKSILÖT

Palvelujen saatavuuden turvaaminen rakenteellisissa uudistuksissa

Kotoutumisen kehittäminen

Syrjäytymisen ehkäisy, opiskelijoiden hyvinvointi ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen

2 TEKEVÄT YHTEISÖT

Yrityspalveluiden kehittäminen

Startup-yritysten toimintaedellytysten edistäminen

Yritysekosysteemien vahvistaminen

Elämystalouden, luovien alojen ja yhteisöjen toimintaedellytysten vahvistaminen

Miksi?

Katkeamattomien palveluprosessien turvaaminen ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehtiminen vuosien 2023-2024 uudistuksissa sekä mm. koronan ja Ukrainan sodan vuoksi ennakoimattomassa työmarkkinatilanteessa.

Kv. osaamisen palveluihin luodaan uusi maahantulon ja kotoutumisen alkuvaiheen palvelut -palvelurakenne vastaamaan kv. suojelua saavien palveluista ja uusista kunnan velvoitteista (sisältää tilapäistä suojelua tarvitsevat, Ukraina)

Syrjäytymisen ehkäisyyn ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseen on olemassa pysyviä toimintamalleja, mutta vuonna 2023 painotetaan erityisesti työvoimapolitiittisista näkökulmista nouseviin negatiivisten eroamisten palveluprosessien kehittämiseen ja sitä kautta työllistymisen vahvistamiseen.

Hyvinvointialueiden toiminta käynnistyy 1.1.2023.

Opiskelijaterveydenhuoltoon, sen vaikuttavuuteen ja palveluiden tasapuoliseen saatavuuteen tulee asettaa yhteiset tavoitteet palvelun tarjoajan kanssa.

Panostusten lisäyksen startup-palveluihin tulisi näkyä yritysaihioiden yleistä kenttää nopeampana kasvuna.

Tarve kehittää elinvoimapalveluja osana tulevaisuuden kaupunkia HVA-uudistuksen jälkeen.

Tredun opiskelijat perustavat vuosittain kymmeniä yrityksiä. Tulevaisuuden yrittäjyyttä Tredusta –strategisen kehittämisohjelmaa suunnataan yritysten perustamisen tukemisesta myös kasvuyrittäjyyteen.

Yritykset kohtaavat energia, raaka-aine ja komponentti haasteita. Ekosysteemityössä tulee auttaa verkostoja rakentamaan uusia kumppanuusavauksia.

Koronakriisistä toipuminen edellyttää elämystalouteen panostamista alueen vahvuuksia ja kehittämispotentiaalia hyödyntäen. Samalla Ukrainan sota haastaa matkailun ja uusien kv- tapahtumien saamisen alueelle.

Lukuisia eri elämystalouden kehitysohjelman kokonaisuuksia realisoituu lautakunnan alaisena resursointikysymyksenä vuodelle 2023.

Lisäksi keskustan vetovoiman ja tapahtumallisuuden kehittäminen vaatii kasvavien logistiikka-, järjestely- ja turvallisuuskustannusten vuoksi jonkin verran lisäpanostuksia.

Missä pitää onnistua 2023?

3 HIILINEUTRAALEJA TEKOJA

Uusien energiamuotojen innovaatiokokeilut

Kestävän tulevaisuuden toimintakulttuuri

4 TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Tulevaisuuden osaamistarpeet ja kohtaannon edistäminen

Ennakoivien ja automaattisten palvelujen tarjoaminen dataa ja tekoälyä hyödyntäen

Tulevaisuuden oppimisympäristöt

Miksi?

Ukrainan sota mullistaa energian saatavuutta ja kiihdyttää tarvetta lisätä omavaraisia kestäviä energiatuotantomuotoja lähivuosina.

Strategisen kehittämisohjelman Kestävä elämäntapa Tredusta tavoitteet tukevat kokonaisvaltaisesti opiskelijoiden hyvinvointia ja edistävät työ- ja opiskelukyvyn ylläpitoa. Kehittämisohjelmassa toteutettuja teemoja kestävä tulevaisuuden toimintakulttuurin edistämiseksi jatketaan vuonna 2023 aiemman työn pohjalta nousseista kehittämiskohteista.

Pirkanmaan alueen yritysten työvoimapulaan vastataan ja alueen elinvoimaa tuetaan työllisyyttä ja kohtaantoa tukevalla yhteistyöllä.

Osaamistarpeita ja kohtaantoa tulee edistää elinkeinoelämän tarpeiden pohjalta huomioiden mm. aikuiskoulutus, työllisyys- ja kasvupalveluista nousevat koulutustarpeet sekä pedagoginen kehitys. Tredun toiminnassa tulee kiinnittää erityistä huomioita osaamistarpeen määrään suhteessa opiskelijavuosien kehitykseen.

Tarve tunnistaa ja tuottaa ennakoivaa tietoa tulevaisuuden tarpeisiin sekä rikastaa ja hyödyntää dataa automaattisen palvelutarjonnan tueksi tekoälyä hyödyntäen (datatalous, ennakoiva tieto)

Ajasta ja paikasta riippumattomien digitaalisten ja virtuaalisten oppimisympäristöjen ja sähköisten palveluiden kehittäminen mahdollistavat joustavia yksilöllisiä opintopolkuja. Lähiopetuksen ja ohjauksen kohdentaminen sitä enemmän tarvitseville mahdollistuu paremmin. Tulevaisuuden oppimisympäristöjä kehitettäessä otetaan huomioon teknologinen näkökulma.

Varmistetaan verkkotarjottimen laajentaminen seudullisesti lukuvuoden 2023-24 alusta, keskeiset tilojen muutokset opetuksen laadukkuutta tukien (Pyyrikintie 2 ja Lyseon lukio) sekä yhteistyöproduktioiden toteutuminen (Hatanpään lukion ja Tampereen työväen teatterin yhteisproduktio)

Missä pitää onnistua 2023?

4 TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Kansainvälisyyden vahvistaminen

Korkeakouluyhteistyön vaikuttavuus

5 RAKENTEELLISET UUDISTUKSET JA NIIHIN VALMISTAUTUMINEN

TE2024-palvelumallin valmistelu ja järjestämisvastuuseen valmistautuminen

Kaupungin ja hyvinvointialueen välisten yhdyspintojen ja toimintamallien luominen

6 OPPIVELVOLLISUUSUUDISTUS

Lukion aloituspaikkojen lisääminen

Toimiva ja yhdenvertainen oppivelvollisuus uudistus

Miksi?

Väestörakenteen muutos edellyttää entistä vahvempia kansainvälisten osaajien ja opiskelijoiden pitovoimaa edistäviä toimenpiteitä

Vaikuttava TKI-toiminta ja opiskelijakaupungin vetovoiman kehittäminen korostuu kilpailun kiristyessä. Tutkimusyhteistyön rakenteiden kehittäminen, tiedolla johtamisen tehostaminen ja TKI-toimintaan panostaminen edellyttää lisäresursointia korkeakouluyhteistyön kanssa tehtävään tutkimusyhteistyöhön.

TE-palvelujen lainsäädäntöuudistus tulee voimaan keväällä 2023. Uusien työllisyysalueiden sopimukset tai perustamiskirjat tulee toimittaa valtiolle marraskuuhun 2023 mennessä. Toiminta käynnistyy 2024.

Opiskeluterveydenhuolto ja oppilas- ja opiskelijahuolto siirtyvät hyvinvointialueelle --> palveluiden laadun ja saatavuuden varmistaminen vähintään samalla tasolla kuin nyt. Tarvitaan henkilö, joka seuraa toimintaa ja pitää yhteyttä hyvinvointialueen kanssa.

Ikäluokkien kasvusta ja Tampereen vetovoimasta johtuva lukioon hakevien määrä kasvaa joka vuosi. Keskiarvorajat nousevat, jos aloituspaikkoja ei lisätä.

Vuonna 2021 käynnistyneen laajennetun oppivelvollisuuden toimintamallien vakiinnuttaminen edellyttää kehitystyötä ja kustannusten seuranta. Vuonna 2022 käynnistyvän uuden tutkintokoulutukseen valmentavan (TUVA)-koulutuksen järjestämisen vakiinnuttaminen Tredun toiminta-alueella ja eri kunnissa vaatii toimenpiteitä. Molemmissa uudistuksissa haasteiden tunnistaminen ja prosessien toimivuus edellyttää, että toimimallit ovat käytössä vuoden 2023 aikana. Pedagogisella kehitystyöllä varmistetaan opiskelijoille riittävä lähiopetus ja ohjaus.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Missä pitää onnistua 2023?

1 Yhdenvertaiset yksilöt

Alueellisen yhdenvertaisuuden edistäminen

Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

2 Tekevät yhteisöt

Järjestöjen ja yhteisöjen toiminnan tuen kehittäminen

Tilojen ja tilahallinnan kehittäminen omaehtoisen toiminnan alustoiksi

3 Hiilineutraaleja tekoja

Ekososiaalisen sivistyksen edistäminen

Kestävä liikkuminen ja materiaalin kierto

Miksi?

Asuinalueiden eriytymiseen on tarve kiinnittää entistä enemmän huomiota. Uusi lähiöohjelma käynnistyy Kaukajärvellä ja Annalassa.

Lasten ja nuorten mielenterveyden ja hyvinvoinnin haasteet ovat lisääntyneet. Tuen saaminen läheltä korostuu ja analysoidun lapsiperhetiedon hyödyntämistä tulee edistää koko kaupungissa.

Lapsen oikeus tukeen vahvistuu varhaiskasvatuslain muutosten myötä ja varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamista on jatkettava suunnitelman perusteiden ja lain määrittelemällä tavalla.

Tamperelaisten asukas- ja asiakaskokemus riippuu jatkossa entistä enemmän kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyön onnistumisesta.

Koronan jälkeen tarve sosiaaliselle kanssakäymiselle ja sisältöjen pariin on ollut suuri. Lasten ja nuorten lisäksi ikäihmiset ovat kärsineet yksinäisyydestä.

Yhdistysten ja luovien alojen toimintakykyisyys on avainasemassa yhteisöllisen toiminnan palautumiseen koronan hellittäessä.

Avustustoiminnan uudistamistyö valmistuu vuonna 2023 ja uusia käytäntöjä on tarve vakiinnuttaa.

Jo ennen koronaa erityisesti taiteilijoiden toimintamahdollisuudet Tampereella olivat heikot mm. tilojen osalta.

Päästövähennyksiin tarvitaan lisää vauhtia, jotta tavoite hiilineutraalista kaupungista vuoteen 2030 mennessä toteutuu.

Tamperelaisten ja henkilöstön tietoisuuteen ja kykyyn vasta ekologiseen kriisiin tulee tukea ja luontosuhdetta vahvista eri palveluissa.

Päivitetyn hiilineutraalin tiekartan mukaisia toimenpiteitä on jatkettava suunnitelmallisesti.

Yhteistyötä on tiivistettävä entisestään Voimian ja Tuomen kanssa mm. ruokahävikin vähentämiseksi ja kierrättämisen tehostamiseksi.

Missä pitää onnistua 2023?

4 Tulevaisuuden edelläkävijyyttä

Palvelujen laadun ja sisältöjen kehittäminen kaupungin vetovoiman edistämiseksi

5 Asiakaskokemuksen parantaminen

Prosessien kehittäminen digitaalisuutta hyödyntäen

Laadukas ja kiireetön kohtaaminen

6 Työntekijäkokemuksen vahvistaminen

Tunnekuormituksen hallinta ja jaksamisen tukeminen

Vetovoimainen työpaikka

Miksi?

Kaupungin harrastusmahdollisuuksia ja kulttuuritarjontaa pidetään monipuolisina. Etäpalvelut ja -osallistuminen ovat tavoittaneet uusia kohderyhmiä.

Asiakasodotukset erilaistuvat ja kasvavat. Palveluja on tarve kohdentaa ja muotoilla yhä tarkemmin erilaisille käyttäjille.

Kaupungin kasvu näkyy kaikissa palveluissa. Väestösuunnitteen mukaan perusopetuksen oppilasmäärä kasvaa n. 240 lapsella. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluntarpeen lisäys on n. 125 laskennallista paikkaa.

Ukrainan sodan pitkittyessä on varauduttava myös palvelutarpeen kasvuun ja turvattomuuden tunteen lisääntymiseen.

Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen toiminnanohjausta, kodin, päiväkodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä opetuksen digitaalista ekosysteemiä on kehitettävä yhdessä suurten kaupunkien kanssa vaikuttavuuden ja tuottavuuden edistämiseksi.

Kasvatuksen ja oppimisen kehittämiseksi tarvitaan toimintamalleja, jotka edistävät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelman perusteiden mukaista digitaalisen osaamisen vahvistamista. Tämä edellyttää varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen laitekannan vahvistamista.

Hyvinvoinnin tukemiseksi tarvitaan aikaa, paikkoja ja menetelmiä kohdata lapsi ja nuori yksilöllisesti. Henkilöstön tunne- ja vuorovaikutustaitoja tulee vahvistaa.

Poikkeusajat ja nopeasti muuttuvat tilanteet ovat kuormittaneet henkilöstöä ja sairauspoissaolot ovat kasvaneet merkittävästi.

Varhaiskasvatuksessa ja erityisopetuksessa työvoimapula on kasvanut sekä nuorisopalveluissa vaihtuvuus on ollut huomattavaa. Toimialojen pito- ja vetovoimaisuutta ja työnantajaimagoa on vahvistettava.

Varhaiskasvatuksen osaavan henkilöstön turvaaminen on iso haaste mm. huomattavan eläköitymisen, henkilöstörakenteen muutosten ja perhevapaa- ja varhaiskasvatuslain uudistusten johdosta.

*Yhdyskuntalautakunta ja kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta*

Missä pitää onnistua 2023?

1 Yhdenvertaiset yksilöt

Kaupungin viihtyisyys, turvallisuus ja aktiivinen elämäntapa

3 Hiilineutraaleja tekoja

Ilmastonmuutoksen hillintä ja varautuminen kaupunkiympäristössä

Luonnon monimuotoisuus

Kestävä ja sujuva liikkuminen

Miksi?

Monet kestävyys- ja vetovoimatavoitteista edistävät toimenpiteet parantavat myös kaupungin viihtyisyyttä, turvallisuutta ja aktiivista elämäntapaa (esim. kestävä liikkuminen, monimuotoinen viherympäristö). On tärkeää tunnistaa vaikuttavimmat toimenpiteet ja ottaa ne korostetusti huomioon suunnittelussa sekä rakentamisen ohjauksessa.

Materiaalitehokkuus ja resurssiviisaus ovat jatkossa keskeisiä elementtejä niin kaupungin omassa toiminnassa kuin elinkeinoelämässä laajemminkin. Kiertotalous on tämän yksi ilmentymä, mutta kokonaisuus on laajempi. Miten kaupunki ottaa tämän haltuunsa jätteistä alkaen on ratkaistava kysymys.

Ilmastonmuutoksen ratkaisemme me asukkaat. Erityisesti se, miten muutamme kulutustottumuksiamme ja liikkumistottumuksiamme sanelee ilmastonmuutoksen hillinnän suunnan.

Asumiseen sisältyy merkittävä energiansäästöpotentiaali. Selvitysten mukaan energiankulutuksesta olisi mahdollista leikata n. 40%,. Erityisen suuri potentiaali on vanhassa kerrostalokannassa ja öljylämmitteisessä pientaloissa

Luonnon monimuotoisuuden katoaminen on toinen keskeisistä globaaleista kriiseistä, jolla on mittavat taloudelliset ja (ympäristö)terveydelliset vaikutukset. Kaupunki on nostanut tämän asian korkealle strategiassaan. Ohjelmassa askellusta.

Kestävän liikkumisen toimenpiteiden edistäminen on keskiössä liikenteen toimivuuden varmistamisessa, erityisesti keskustassa, kaikkien kulkumuotojen osalta ja ilmastotavoitteet huomioiden. Ukrainan sodan aiheuttama tarve vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä korostaa näiden toimenpiteiden tärkeyttä.

Missä pitää onnistua 2023?

4 Tulevaisuuden edelläkävijyyttä

Kaupunkiympäristön digitalisaatio

Keskustan kehittäminen

5 Tulevaisuuden kaupunkirakenne

Strateginen maankäyttö

Kasvava Tampere

6 Rohkeasti uudistuva palvelualue

Asiakaskokemus

Talouden johtaminen ja hallinta

Miksi?

Rakentamislain ja RYTJ-lain on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2024 ja niihin liittyvästä siirtymäajasta ei ole tietoa. Molemmat lait edellyttävät runsaasti muutoksia tietojärjestelmiin ja toimintatapoihin. Lisäksi palvelualueella jatkuu toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto kaupunkiympäristön suunnittelussa.

Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmalla mahdollistetaan osaltaan keskustan kehitysohjelman toimenpiteiden toteutuminen sekä kestävä maankäytön kehittyminen.

Maankäyttöpolitiikan laatiminen on täysin uutta Tampereella. Sen toteuttamiseksi vaaditaan paljon uudenlaista palvelualueen kattavaa ja sen rajat ylittävää yhteistyötä, sekä tiedon tuottamista linjausten vaikuttavuuden arvioimiseksi.

Tulevaisuuden kaupunkirakenne on kestävä. Tähän asti kaupungin kasvua on mitattu määrällisillä tavoitteilla. Nyt strategia nostaa kestävyuden laatutavoitteen määrällisten rinnalle. Siksi myös mittarien tulee mitata kumpaakin. Kestävyden ja laadun edistäminen vaatii myös enemmän ja uudenlaista suunnittelua.

Kaupunki kasvaa ja sen myötä palveluiden asiakastarve. Koska resurssit eivät kasva samassa tahdissa, niin tarvitaan palveluiden priorisointia ja palveluprosessien uudistamista. Uudistuksen tulee nojautua tietoon asiakastoiveista ja –tarpeista sekä digitalisaation hyödyntämiseen. Myös riittävästä resursoinnista on huolehdittava keskeisissä palveluissa (esim. Rakennusvalvonta, yte, ysu, jähu)

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannustaso on noussut korkealle polttoaineiden hinnannousun myötä. Talouden tasapainottaminen edellyttää asiakashintojen nostamisen lisäksi joukkoliikennetuen lisäämistä.

Konsernihallinto

Missä pitää onnistua 2023?

1 Yhdenvertaiset yksilöt

Turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen

Digiturvallisuuden parantaminen

Miksi?

Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti koko Euroopan turvallisuusympäristön. Tämän jälkeen turvallisuuden parantamiseen liittyvät toimet ovat nousseet kriittisiksi. Sota ja sodan uhka ovat vaikuttaneet kaupunkilaisten turvallisuuden tunteeseen sitä heikentävästi.

Kyberuhkien (esim. tietomurrot, huijaukset, kalastelut, haittaohjelmat ja vakoilu) riski julkista sektoria ja sen työntekijöitä kohtaan on kasvanut voimakkaasti. Henkilöstön koulutus ja riskejä vastaan varautuminen korostuvat.

2 Rohkeasti uudistuva kaupunki

Kaupungin uuden roolin perustan vahvistaminen ja yhdyspintojen sujuvuus

Palvelujen järjestämisen tukeminen

Talouden tasapainon ja tuottavuuden edistäminen

Vetovoimainen työnantajakuva ja hyvä työntekijäkokemus

Hankintojen tuloksellisuuden ja innovatiivisuuden vahvistaminen

Hyvinvointialueen kanssa on varmistettava, että kaupunkilaiset saavat palvelunsa saumattomasti. Kaupungilla on ainutlaatuinen mahdollisuus kehittää jatkossa omaa rooliaan paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2024 aikana. Uudistuksen toteuttamiseen ja sen tukemiseen on varauduttava vuonna 2023.

Kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino on turvattava sote-uudistuksen jälkeen.

Kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy. Henkilöstön saatavuudessa on haasteita erityisesti varhaiskasvatuksen ja erityisopetuksen osalta. Vetovoimainen työnantajakuva sekä hyvä työntekijäkokemus vaativat tekoja.

Hankintojen osuus kaupungin kokonaisbudjetista on merkittävä myös sote-uudistuksen jälkeen.

3 Tulevaisuuden edelläkävijyys ja odotukset ylittävä asiakaskokemus

Automaattisten ja ennakoivien palveluiden ja tiedon hyödyntämisen kehittäminen

Digitalisaation hyödyntämisen tukeminen

Sujuvat ja vaivattomat palvelut luovat hyvää asiakaskokemusta. Automaattisilla ja ennakoivilla palveluilla voidaan myös lisätä palvelujen tuottamisen tehokkuutta ja niiden vaikuttavuutta.

Digipalveluita tulee lisätä määrätietoisesti. Tampereen strategiassa on tavoitteena, että valtuustokauden loppuun mennessä asiointi on mahdollista digitaalisessa kanavassa 50 prosentissa kaupungin palveluja.

LIITE: HAVAINTOJA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSISTA

tietojohtaminen@tampere.fi

Aihealueet

- Väestö ja muuttoliike
- Hyvinvointi ja hyvinvointierot
- Elinvoima ja työllisyys
- Asuntorakentaminen ja asuminen
- Toimintaympäristö ja korona

Ukrainan kriisin vaikutuksia väestönkehitykseen, hyvinvointiin ja työllisyyteen ei voida vielä arvioida. Vaikutukset rakentamiseen liittyvät mm. energian ja raaka-aineiden sekä rakennusmateriaalien kustannustason nousuun sekä logistiikkahäiriöihin.

TAMPERE.
FINLAND

VÄESTÖ JA MUUTTOLIIKE

Väestö

Tilastokeskuksen tiedon mukaan vuoden 2021 lopussa Tampereella oli 244 223 asukasta. Väestö kasvoi yli 3 200 asukkaalla.

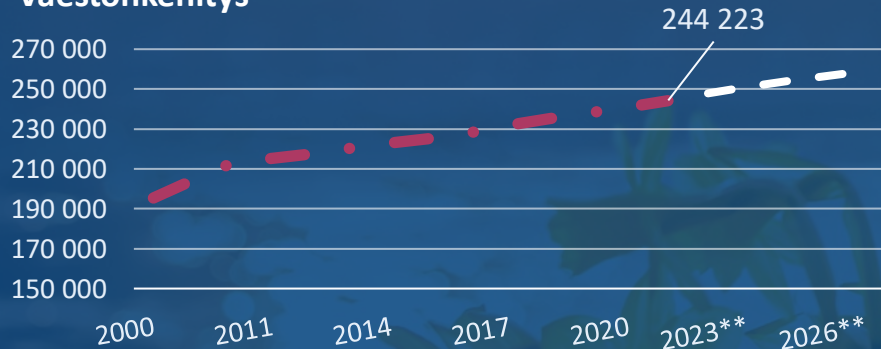
Suurin yksittäinen ikäluokka Tampereella on 24-vuotiaat. Koko maan ikäjakaumaan verrattuna Tampereella korostuvat erityisesti 20-30 -vuotiaiden osuudet. Vastaavasti kouluikäisten ja 50-70 -vuotiaiden osuudet ovat pienempiä koko maan ikäjakaumaan verrattuna.

Tampereen väestöllinen huoltosuhde on koko maan arvoa huomattavasti matalampi (koko maa v. 2021: 62,4). Tampereen matalaa väestöllistä huoltosuhdetta ylläpitää kuntaan muuttavien nuorten aikuisten merkittävä määrä.

Vuonna 2020 Tampereella oli 59 644 perhettä. Perheiden keskipää oli 2,6 henkilöä. Yleisin perhetyyppi oli avio-/avopari, joilla ei ole lapsia. Lapsiperheiden määrässä (v. 2020: 21 788) ei ole tapahtunut merkittävää muutosta viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Ukrainan kriisin kauaskantoisia vaikutuksia väestönkehitykseen ei pystytä vielä arvioimaan.

Väestönkehitys

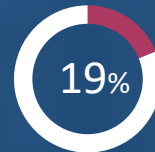
**Tilastokeskuksen ennuste

Väkiluku
2021
244 223

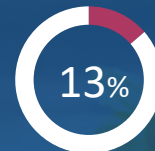
Väestönlisäys
2021
3 214

Väestöllinen
huoltosuhde
47,8

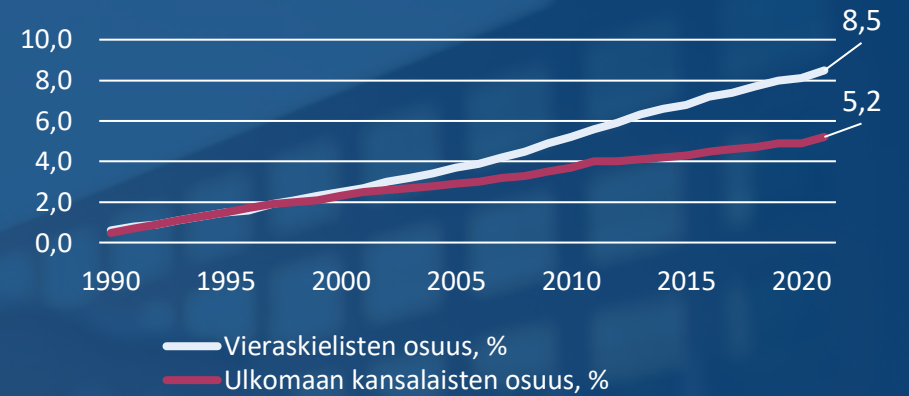
Yli 65-vuotiaiden osuus
väestöstä, % (2021)

Alle 15-vuotiaiden osuus
väestöstä, % (2021)

Vieraskieliset ja ulkomaan kansalaiset, %

Vieraskielisten osuus väestöstä on kasvanut selkeästi viimeisen 10 vuoden aikana. Pääsääntöisesti osuutta kasvattaa muuttoliike, mutta myös vieraskielisten osuus syntyneistä kasvoi vuoteen 2017 asti. Vuonna 2020 14,4 % syntyneistä oli vieraskielisiä.

Tampereella vieraskielisten sekä ulkomaan kansalaisten osuudet ovat toiseksi pienimmät kuusikko-kunnista vain Oulussa on osuudet ovat pienemmät.

Puhutuimmat vieraat kielet vuonna 2021 olivat venäjä, arabia, persia/farsi, englanti ja viro. Yleisimmät ulkomaan kansalaisuudet vuonna 2020 olivat Viro, Venäjä, Afganistan, Irak ja Kiina.

Vieraskieliset
2021
20 793

Ulkomaan kansalaiset
2021
12 631

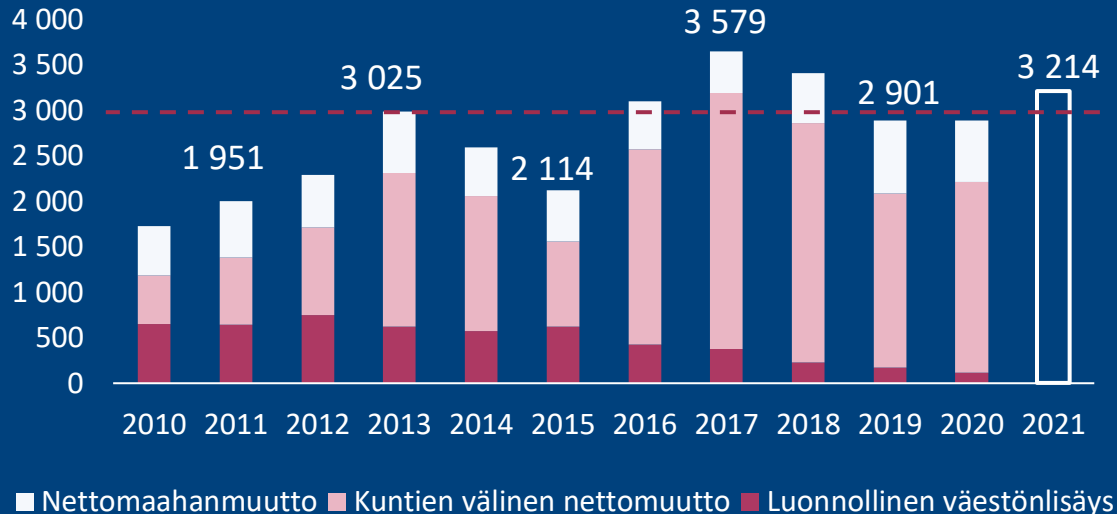
Toteutunut väestönkasvu ja sen rakenne

Tampereen väestön on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana keskimäärin yli 3 100 asukkaalla vuodessa.

Tampereen väestönkasvusta valtaosa perustuu muuttovoittoon ja etenkin kuntien väliseen muuttoon. Nettomaahanmuuton määrä on pysynyt hyvin saman suuruisena jo usean vuoden ajan, noin 500-600 asukasta vuodessa.

Vuoden 2021 ennakkotiedon mukaan nettomaahanmuutossa (yli 1200 asukasta) on tapahtunut kuitenkin selkeää kasvua aiempiin vuosiin verrattuna.

Väestönkasvun rakenne

Väestönkasvun rakenne 2021*

Väestönlisäys

3 214

Kuntien välinen nettomuutto

1 868

Nettomaahanmuutto

1 262

Syntyneiden enemmisyys

123

Syntyneiden määrä kääntyi hienoiseen nousuun vuonna 2020 ja suunta jatkui myös vuonna 2021. Vuoden 2020 luonnollinen väestönlisäys laski kuitenkin ennätysalasta, 117 asukkaaseen. Määrä ei ole ollut näin alhainen kertaakaan viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana. Myös 2021 ennakkotiedon valossa syntyneiden enemmisyys on jäämässä hyvin alhaiseksi.

* Väestönkasvun osatekijät 2021 ovat vielä ennakkotietoja ja eivät siksi vastaa vahvistettua väestönkasvun lukua. Tilastokeskus julkaisee väestönmuutostiedot loppukevään aikana.

Väestömäärän muutos palvelualueittain vuosina 2011-2021

Keskustan palvelualueella kasvu on jakautunut tasaisesti koko alueelle.

Kasvua on tapahtunut erityisesti Ranta-Tampellan ja Kalevan alueilla.

Muutos: 11 % / 7162

Läntisen palvelualueen kasvu on keskittynyt Niemenrannan alueelle.

Muutos: 14 % / 5503

Koillinen palvelualue on kasvanut palvelualueista vähiten.

Matalaa kasvua selittää mm. alueen asuntokannan pien- ja omakotitalovoittoisuus.

Isoimpana kasvukeskittymänä on Risso.

Muutos: 6 % / 2072 asukasta

Väestön määrän muutos 2011-2021

250m x 250 ruudukko

- Vähentynyt enemmän kuin 30
- Vähentynyt 5 - 30
- Ei muutosta (+/- 5)
- Kasvanut 5 - 50
- Kasvanut 50 - 150
- Kasvanut enemmän kuin 150

Toteutus: TRE/STRAKE/TJ/PV
Väestötiedot: Facta-kuntarekisteri © Tampereen kaupunki 2022
Taustakartta © Tampereen kaupunki 2022

Eteläisellä palvelualueella suurin kasvu on keskittynyt Härmälänrannan alueelle.

Muutos: 13 % / 3856

Kaakkoinen palvelualue on kasvanut eniten.

Alueen voimakasta kasvua selittää erityisesti Vuoreksen asuinalueen rakentuminen.

Muutos: 25 % / 10586 asukasta

Kuntien välinen muuttoliike

Tampere on noussut korona-aikana koko maan vetovoimaisimmaksi alueeksi maan sisäisessä muuttoliikkeessä.

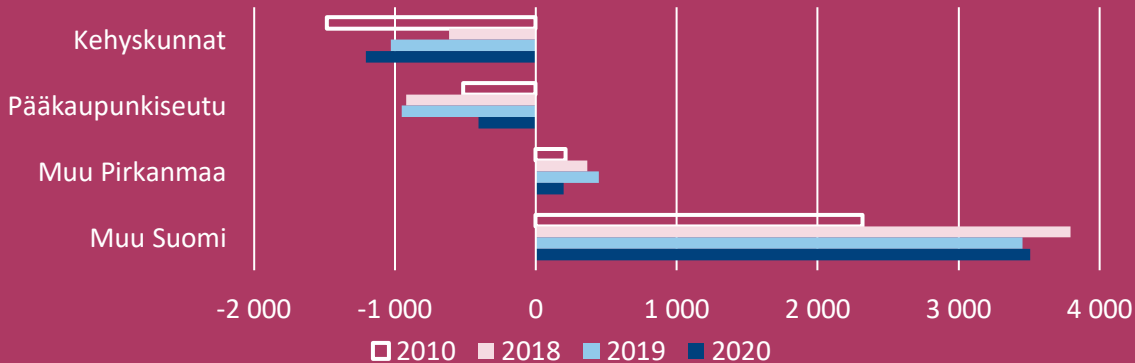
Tampere saa merkittävää muuttovoittoa opiskelijoista, heidän osuutensa kuntienvälisestä nettomuutosta on valtaosa.

Muuttovoittoa syntyy alemman koulutustaustan muuttajista sekä pienten tuloluokkien muuttajista. Myös työttömiä muuttaa kaupunkiin enemmän kuin täältä muuttaa pois. Vastaavasti muuttotappiota syntyy korkea-asteen koulutuksen käyneistä sekä suurempien tuloluokkien muuttajista.

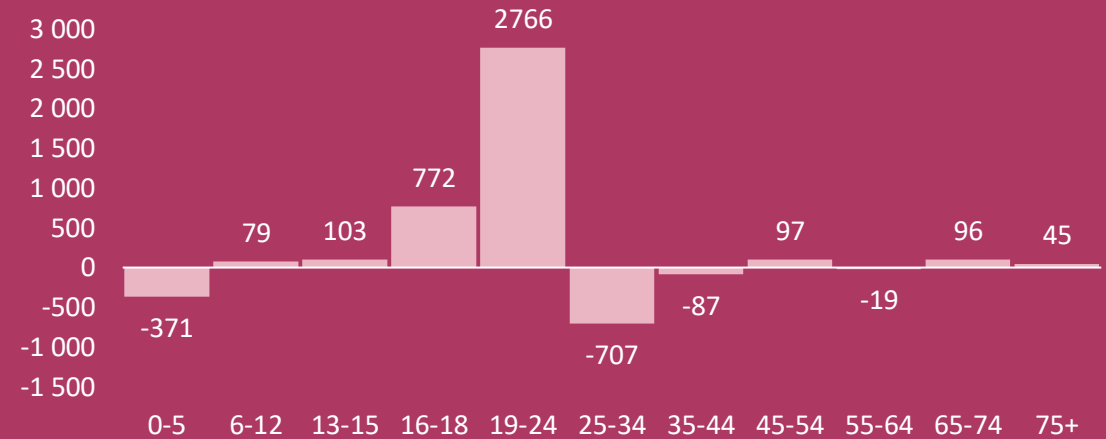
Tampereen ja kehyskuntien nettomuuton osalta Tampere kärsii muuttotappiota erityisesti 25-39 –vuotiasta muuttajista sekä 22 000 €/v ja sitä suurempien tuloluokkien työllisistä muuttajista.

Vuonna 2020 muuttotappio pääkaupunkiseudulle oli vertailuvuosia pienempi. Pääkaupunkiseudun osalta Tampere kärsii muuttotappiota työllisistä muuttajista kaikissa tuloluokissa.

Kuntien välinen nettomuutto alueittain

Kokonaisnettomuutto ikäryhmittäin 2020

Maahanmuutto

Maahanmuuton osalta muuttovoittoa saadaan lähes kaikkien sosioekonomisten taustojen (pääasiallinen toiminta) osalta. Tampere saa muuttovoittoa eniten 25-29-vuotiaiden ikäryhmästä.

Nettomaahanmuuton osuus oli noin 24 % väestönkasvusta vuonna 2020. Vuoden 2021 ennakkotietojen perusteella osuus kasvasi lähes 40 prosenttiin.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana suomenkielisten nettomaahanmuutto Tampereen osalta on ollut negatiivinen. Vuosi 2020 oli kuitenkin poikkeus ja muuttovoittoa saatiin lähes 180 asukasta.

HYVINVOINTI JA HYVINVOINTIEROT

Sosioekonominen eriarvoisuus

Köyhien eli pienituloisten osuus kotitalouksista on Tampereella edelleen suurempi kuin koko maassa keskimäärin (2020: 16,1 %). Suomessa pienituloisten perustarpeet useimmiten täyttyvät, mutta pienituloisuus asettaa elämälle merkittäviä rajoituksia.

Pienituloisuus on yleisintä työttömien ja opiskelijoiden sekä yksinasuvien keskuudessa. Pienituloisista vajaat 20 % kuuluu kaikkein pienituloisimpiin kotitalouksiin.

Lapsiperheköyhyys (2020)

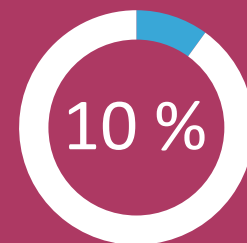
Pienituloisissa kotitalouksissa asuvien alle 18-vuotiaiden määrä

4 700

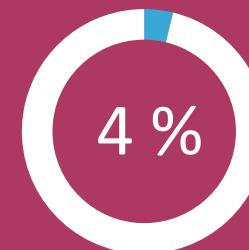
Osuus kaikista alle 18-vuotiaista

13 %

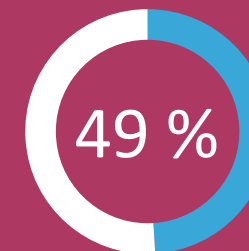
Toimeentulotukea saaneet, % väestöstä (2021)

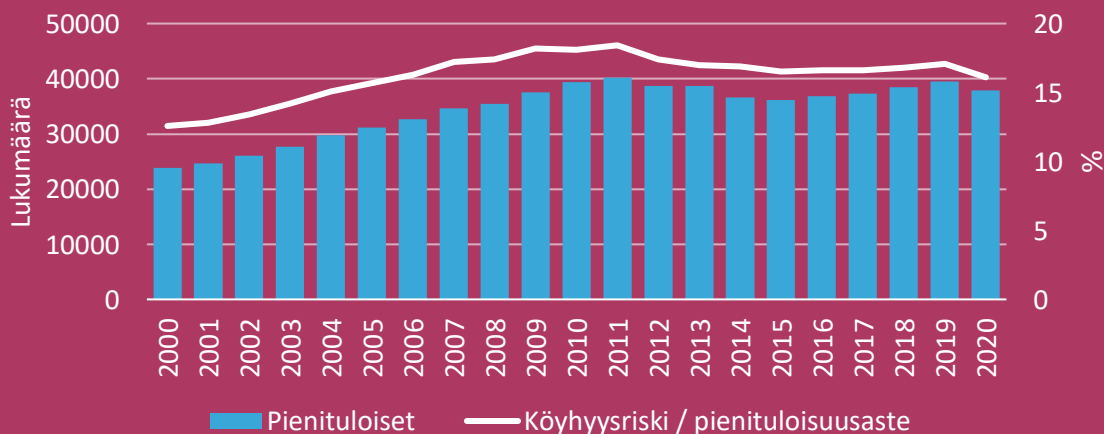
Toimeentuloa pitkäaikaisesti saaneet, % väestöstä (2020)

Taloudellisen tilanteensa hyväksi kokevat, % aikuisista (2021)

Pienituloisten lukumäärä ja osuus

Tampereella toimeentulotukea saavia ja työttömiä on suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Tamperelaiset ovat koulutetumpia kuin koko maassa keskimäärin ja koulutustaso on vuosikymmenten aikana noussut. Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevia 25-64 -vuotiaita on Tampereella 11 prosenttia samanikäisestä väestöstä (2020).

Väestön sosioekonomiset erot vaikuttavat palveluiden tarpeeseen ja kysyntään. Tutkimusten mukaan eriarvoisuus ei ratkea ilman, että puututaan sen juurisyihin, kuten työttömyyteen, köyhyyteen, yksinäisyyteen ja sairauteen.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat (2020)

1 700

Osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

6 %

Terveyserot ja mielen hyvinvointi

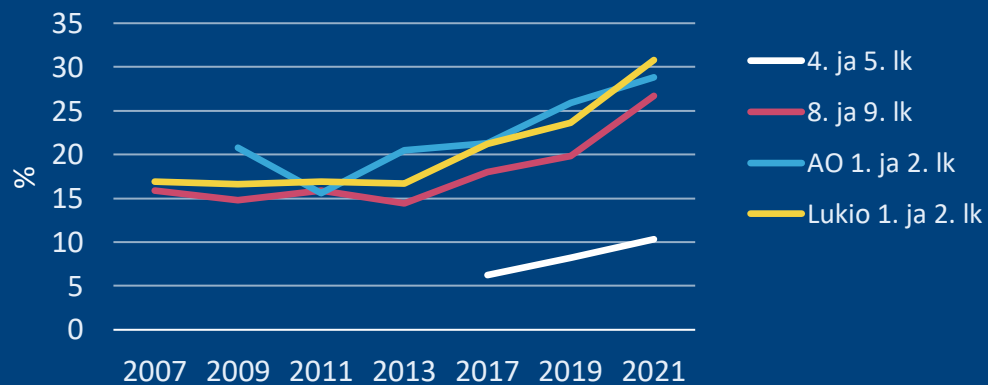
Tamperelaisista 20-64-vuotiaista 35 % (2021) kokee terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi. Miehet ja vähemmän koulutetut kokevat terveytensä heikommaksi kuin naiset ja korkeammin koulutetut.

Huonoksi koettu terveys on usein yhteydessä kaupunkilaisten osallistumisaktiivisuuteen ja yksinäisyyteen sekä tyytymättömyyteen palvelujen osalta.

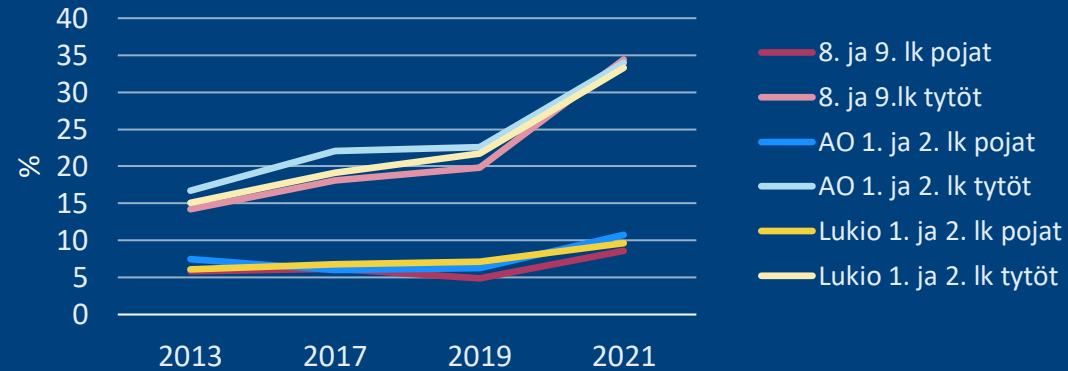
Koronaepidemian aikana yksinäisyys on lisääntynyt selvästi. Tytöistä noin joka neljäs ja pojista noin joka kymmenes tuntee itsensä usein yksinäiseksi (2021).

Aikuisista 17 % kertoo tuntevansa itsensä yksinäiseksi jatkuvasti tai melko usein (2021). Puolison ja lasten kanssa asuvilla osuus on noin 10 %, mutta yksinhuoltajilla 25 %.

Terveytensä keskinertaiseksi tai huonoksi kokevat, % vastaajista

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % vastaajista

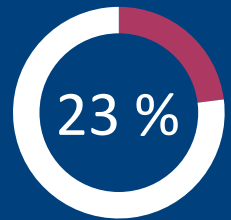

Noin 20-25 prosenttia tamperelaisista lapsista ja nuorista kokee ahdistuneisuutta tai heillä on mielialaan liittyviä ongelmia tai masennusoireilua. Tytöillä mielialaan liittyviä ongelmia on huomattavasti useammin kuin pojilla.

Noin joka kymmenes tamperelainen aikuinen on psyykkisesti merkittävästi kuormittunut. Alle 30-vuotiailla osuus on 20 prosenttia.

Tampereella depressiolääkkeistä korvausta saaneita on kaikissa ikäryhmissä enemmän kuin koko maassa keskimäärin ja saajien määrä on lisääntynyt.

Mielialaan liittyviä ongelmia 4. ja 5. luokan oppilailla, % vastaajista (2021)

Mielenterveyden ongelmat ovat yleisempiä vähemmän koulutetuilla, työntekijäammateissa toimivilla ja pienituloisilla. Masennusoireilua on myös enemmän naisilla ja vanhemmilla, jotka ovat työelämän ulkopuolella, ovat ulkomaalaistaustaisia, ovat perheen ainoita aikuisia tai joilla on vain yksi lapsi.

Mielen hyvinvointia voidaan edistää mm. tukemalla vanhemmuutta, lisäämällä hyvinvointia kouluissa ja työpaikoilla, vähentämällä yksinäisyyttä ja tarjoamalla harrastusmahdollisuuksia. Keskeistä on myös mielenterveyspalvelujen saavutettavuus.

Elämänlaatu ja elintavat

Valtaosa tamperelaisista aikuisista (76 %) kokee elämänlaatunsa erittäin tai melko hyväksi (2021).

Parhaimmaksi elämänlaatunsa kokevat mm. korkeakoulutetut, työssäkäyvät, perheelliset sekä omistusasunnossa ja omakotitalossa asuvat.

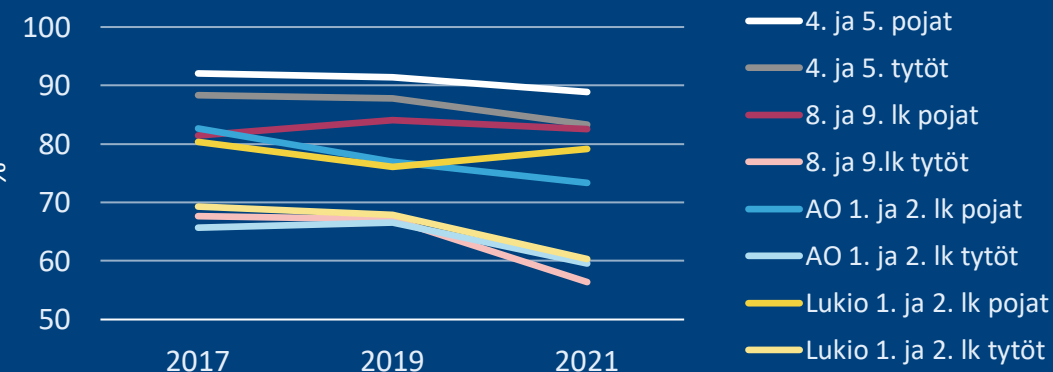
Aikaisempaa harvempi lapsi ja nuori on tyytyväinen omaan elämäänsä.

Tytöt ovat tyytymättömämpiä omaan elämäänsä kuin pojat ja heidän tyytyväisyytensä on myös vähentynyt enemmän kuin poikien.

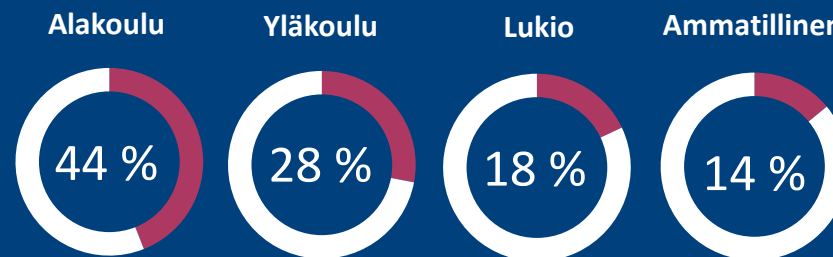
Elämänlaadussa on kyse henkilön omasta arviosta elämästään siinä ympäristössä, jossa hän elää. Yksilön kokemus omasta elämänlaadustaan heijastuu mm. hänen sosiaaliin suhteisiin, yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja arjessa pärjäämiseen.

Aikuisista alle puolet kokee itsensä onnelliseksi (2021). Joka kolmas osallistuu säännöllisesti jonkin kerhon, järjestön, harrastusryhmän tai seurakunnan toimintaan (2021).

Tyytyväinen elämäänsä, % vastaajista

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % vastaajista 2021

Lasten ja nuorten ylipainoisuus on lisääntynyt ja liikkuminen vähenee iän myötä. 60 % aikuisista liikkuu terveys-suosituksen mukaan liian vähän. Aikuisista lihavia on noin 18 % (BMI 30 tai enemmän 2020).

Nuorten humalahakuinen juominen on vähentynyt. Huumeekokeilut ovat yleisempiä kuin koko maassa keskimäärin. Liikunnan vähäinen harrastaminen, lihavuus, tupakointi ja alkoholin liikkakäyttö ovat yhteydessä sairastavuuteen ja työkyvyn heikentymiseen.

Lähteet: Kouluterveyskysely, FinLapset- ja FinSote –tutkimus THL, Suomalaisten hyvinvointi 2018, Stadin hytebarometri, Tamperelaisten hyvinvointi –kysely Tampereen kaupunki

Ylipainoisten 2-16-vuotiaiden osuus, % vastaavan ikäisistä 2020

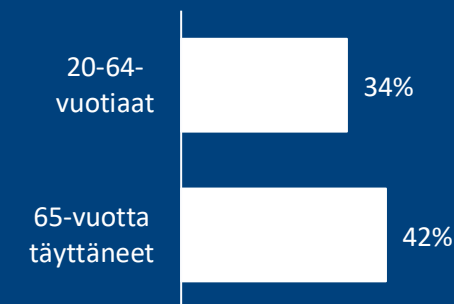
Pojat

26 %

Tytöt

17 %

Alkoholia liikaa käyttävien osuus, % vastaajista 2020

Hyvinvoinnin ja eriarvoisuuden alueellinen jakautuminen

Hyvinvointi-indeksi kuvaa hyvinvointierojen maantieteellistä jakautumista Tampereella 250 x 250 kokoisissa ruuduissa. Se on muodostettu kolmesta muuttujasta: työttömien osuudesta, asukkaiden mediaani-tuloista ja korkeakoulutettujen osuudesta.

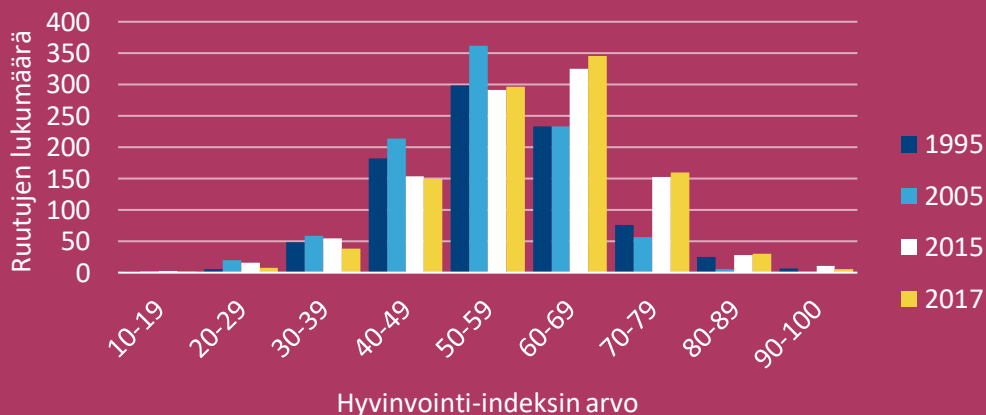
Hyvinvointi-indeksin maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon ruutu saa, sitä parempi on sen hyvinvointi kolmella muuttujalla mitattuna.

Hyvinvointi-indeksi kuvaa kaupungin sisäistä alueellista eriarvoistumiskehitystä, mutta ei välttämättä kerro huono-osaisuudesta tai köyhyydestä.

Hyvinvointi-indeksillä mitattuna alueiden väliset erot ovat pysyneet maltillisina, mutta kaupungissa on sekä hyvinvoivia että huonommin voivia saarekkeitä. Huonoimmin voivat alueet ovat pysyneet maantieteellisesti melko muuttumattomina viimeiset 20 vuotta. Kehityspolut ovat myös osittain voimistuneet.

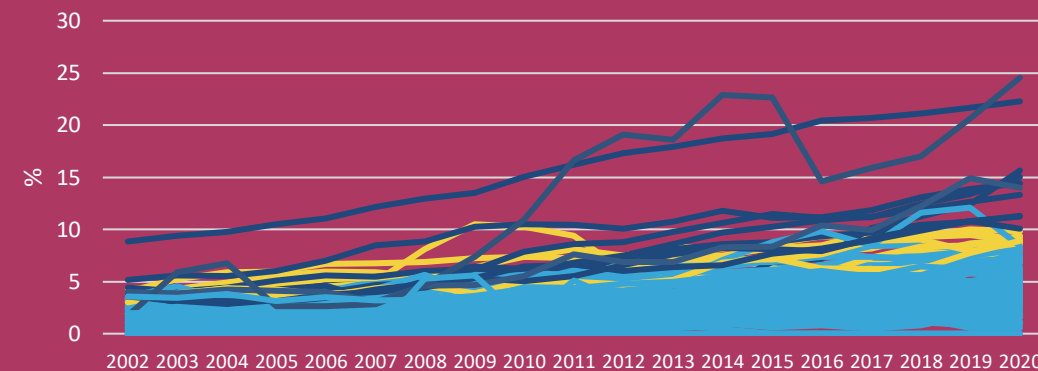
Hyvinvointi-indeksin perusteella alueiden väliset erot eivät ole kaventuneet, vaikka hyvinvoivien osuus on yleisen tulo- ja koulutustason myötä noussut.

Ruutujen jakautuminen hyvinvointi-indeksiluokkiin

Vieraskielisten osuus (%) tilastoalueittain

Kuviossa 10 suurinta (2020) tilastoaluetta tummansinisellä ja 10 seuraavaa keltaisella

Tampereen kaupunginosien etninen eriytyminen on edelleen maltillista, mutta alueiden välillä on suuria eroja ja erot ovat kasvaneet. Vieraskielisiä on myös eniten lähes samoilla alueilla kuin 15 vuotta sitten. Lasten etninen eriytyminen on voimakkaampaa kuin koko väestön.

Kaupunginosien väliset tuloerot ovat myös kasvaneet. Alueiden välillä ei ole juurikaan tapahtunut

sekoittumista, vaan pienituloisia asuu eniten melko samoilla alueilla kuin 15 vuotta sitten.

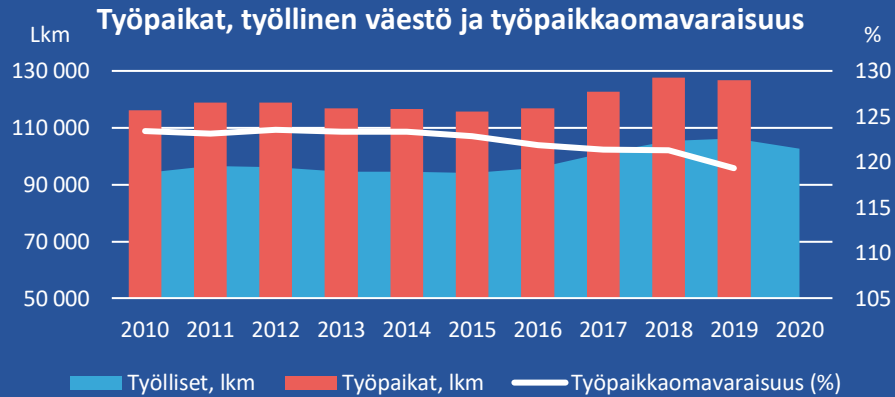
Koettu hyvinvointi –indeksin perusteella Tampereen asuinalueiden välillä on eroja koetussa hyvinvoinnissa.

Väestön alueelliseen jakautumiseen vaikuttavat etenkin asuntokanta ja asunnon hallintamuoto, jotka muuttuvat hitaasti ja hyvin harvoin.

ELINVOIMA JA TYÖLLISYYS

Tampere työssäkäynti- ja talousalueena

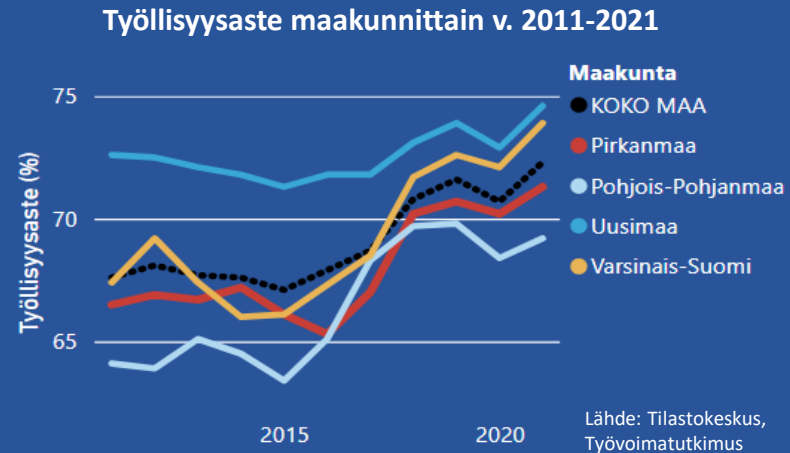
Tampere on merkittävä talousalue ja työpaikka- ja yrityskeskittymä maassa. Koronapandemian vaikutukset heijastuvat työssäkäynnin vuositilastoihin. Työpaikkamäärä supistui hieman jo vuonna 2019.

Pitkässä tarkastelussa työpaikkojen määrän kasvu ei ole aivan pysytellyt väestönkasvun tasolla. Työpaikkaomavaraisuus (työpaikat/kunnassa asuva työllinen väestö) on hieman laskenut viime vuosina.

78,3 % tamperelaisista työskentelee asuinkunnassaan. Suurten naapurikuntien työllisistä 40 % (Nokia) – 53 % (Pirkkala) käy töissä Tampereella. Tamperelaisista pendelöi Uudellemaalle noin neljä prosenttia työllisistä.

Lähde: Tilastokeskus, väestön työssäkäynti

Pandemia-aikaa edelsi useampi hyvä talousvuosi, mikä osaltaan on puskuroinut vaikutuksia ja edesauttanut talouden toipumista. Työllisyys ja ansainta heikentyivät vuonna 2020 erityisesti nuorimpien ja matalimmin ansaitsevien palkansaajien keskuudessa tulorekisteritietojen perusteella. Sittemmin palkkasumma on kehittynyt hyvin Tampereella. Tampereen seutukunnan asukaskohtainen BKT on hyvin lähellä valtakunnallista keskitasoa.

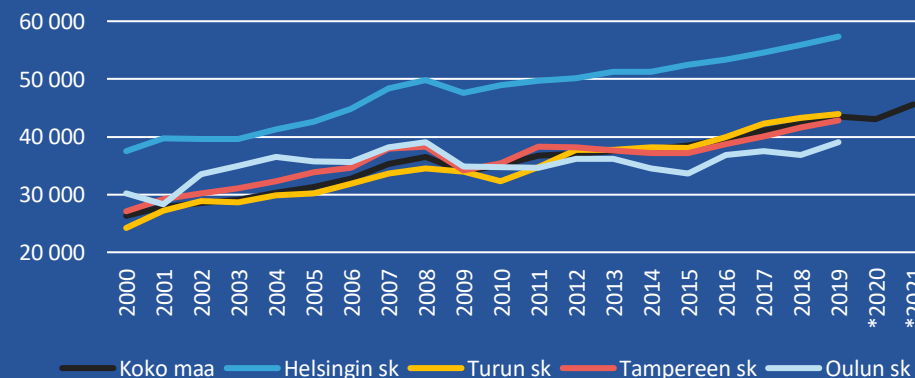
Palkat ja työkorvaukset tulorekisterissä tammikuussa 2022, kun 1/2020 = 100

Tampere 110,6
Oulu 109,2
Espoo 108,5
Helsinki 105,3
Koko maa 105,2
Turku 104,9
Vantaa 104,0

Lähde: Verohallinto, tulorekisterin mukaiset ennakonpidätyksen alaiset ansiotulot alueittain

BKT €/asukas, kehitys suurimmissa seutukunnissa

BKT Tampereen seutukunnassa 42 809 €/asukas

+ 2,8 %
Vuonna 2019

BKT käyvin hinnoin. Lähteet: Tilastokeskus, aluetilinpito ja kansantalouden tilinpito.

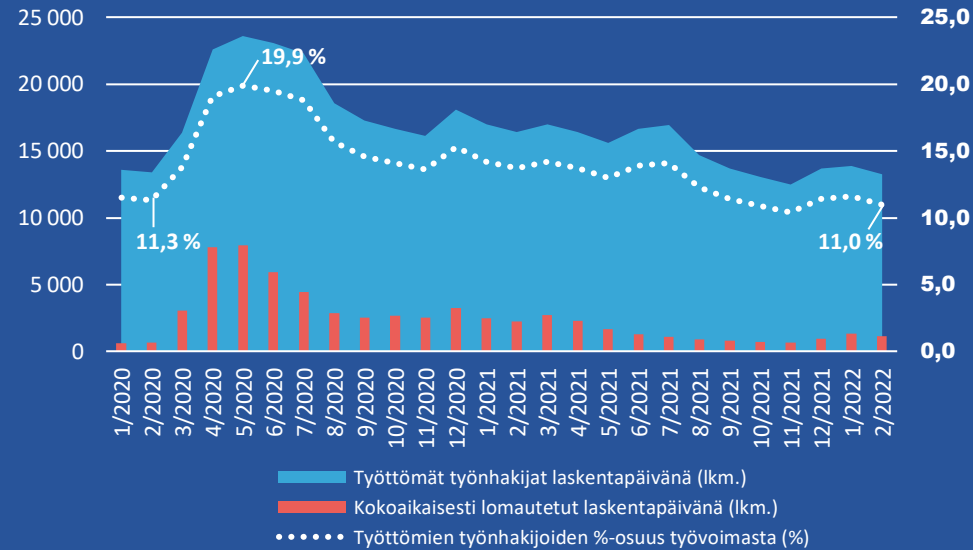
Työttömyyden kehitys

Työllisyystilanne kohentui vuonna 2021. Työttömyysaste vaihteli tammi-heinäkuussa 14 prosentin molemmin puolin, kunnes kesän jälkeen se lähti ripeään laskuun. Matalimmillaan Tampereen työttömyysaste oli marraskuussa 10,4 prosenttia. Heikentyneet koronapandemianäkymät yhdistettynä muuhun kausivaihteluun nostivat jälleen työttömyyttä loppuvuodesta, ja vuosi 2021 päättyi joulukuun työttömyysasteeseen 11,4 (koko maa 10,5 %). Työttömänä työnhakijana oli tällöin 13 710 tamperelaista (vuosimuutos -4400 hlöä). Viimeisimmissä tiedoissa työttömyysaste on kääntynyt jälleen laskuun. Helmikuussa 2022 työttömänä oli 11,0 % ja 13 241 henkilöä.

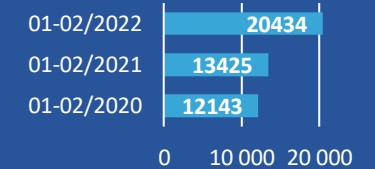
Työttömyys on vähentynyt v. 2021-2022 aikana niin nuorten, yli 50-vuotiaiden kuin ulkomaalaistaustaisten työnhakijoiden keskuudessa. Nuorten työttömien määrä on palautunut matalammaksi kuin ennen koronaa. Kokoaikaiset lomautukset kävivät syksyn aikana jo lähes samalla tasolla kuin ennen pandemiaa, mutta vuodenvaihteessa määrä lähti uudestaan kasvuun. Pitkittyneet haasteet näkyvät selvimmin pitkäaikaistyöttömyydessä. Pitkäaikaistyöttömien määrä on edelleen noin 60 % suurempi kuin kaksi vuotta sitten. Positiivisena signaalina uusia avoimia työpaikkoja on ilmoitettu poikkeuksellisen runsaasti v. 2021-2022.

Tampereen työttömyysaste on lähentynyt koko maan keskiarvoa, ja myös suhteellinen asema kuutoskaupungin välisessä vertailussa on kohentunut. Tampereen työttömyysasteelle on ominaista, että heikkoina aikoina ero valtakunnalliseen keskitasoon usein kasvaa, ja taloudellisen elpymisen aikoina kaupungin ja koko maan työttömyysasteet lähentyvät toisiaan. Kaupunkiseudun kunnista työttömyys on edelleen yleisintä keskuskaupungissa.

Työttömät työnhakijat, lomautetut ja työttömyysaste

Uudet avoimet työpaikat tammi- ja helmikuussa, lkm

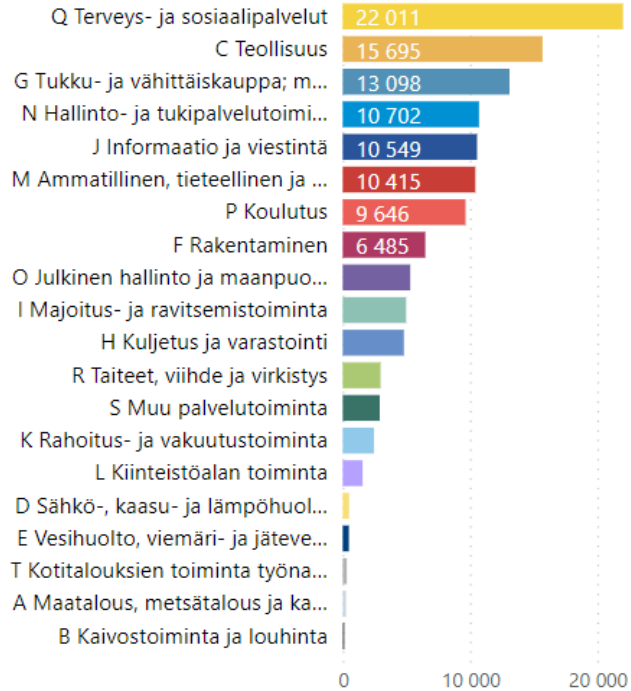
Kuusikkokaupunkien työttömyysasteet 02/2022

Espoo 8,9 %
Koko maa 10,1 %
Helsinki 11,0 %
Tampere 11,0 %
Oulu 11,6 %
Vantaa 12,2 %
Turku 12,9 %

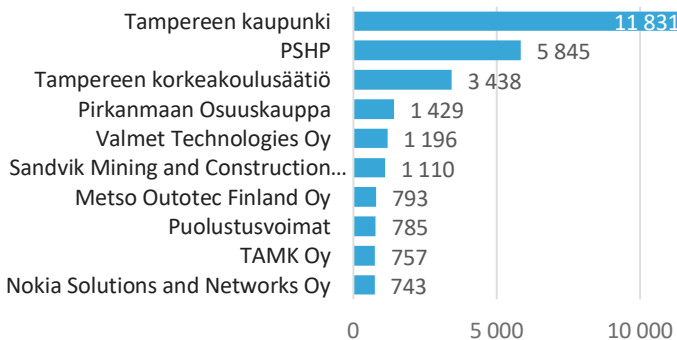
Tilanne helmikuussa 2022	Muutos verrattuna vuodentakaiseen (2/2021)	Muutos verrattuna 2 v. takaiseen (2/2020)
Työttömyysaste: 11,0 %	▼ - 2,7 %-yks.	▼ - 0,3 %-yks.
Työttömiä työnhakijoita: 13 241 hlöä	▼ - 19 %	▼ - 1 %
Alle 25-v. työttömiä: 1 597 hlöä	▼ - 31 %	▼ - 19 %
Yli 50-v. työttömiä: 3 880 hlöä	▼ - 14 %	▲ + 7 %
Ulkomaalaisia työttömiä: 1 125 hlöä	▼ - 7 %	▲ + 1 %
Pitkäaikaistyöttömiä: 4 600 hlöä	▲ + 6 %	▲ + 59 %
Kokoaikaisesti lomautettuja: 1 124 hlöä	▼ - 50 %	▲ + 71 %

Työpaikat toimialoittain ja elinkeinorakenteen muutos

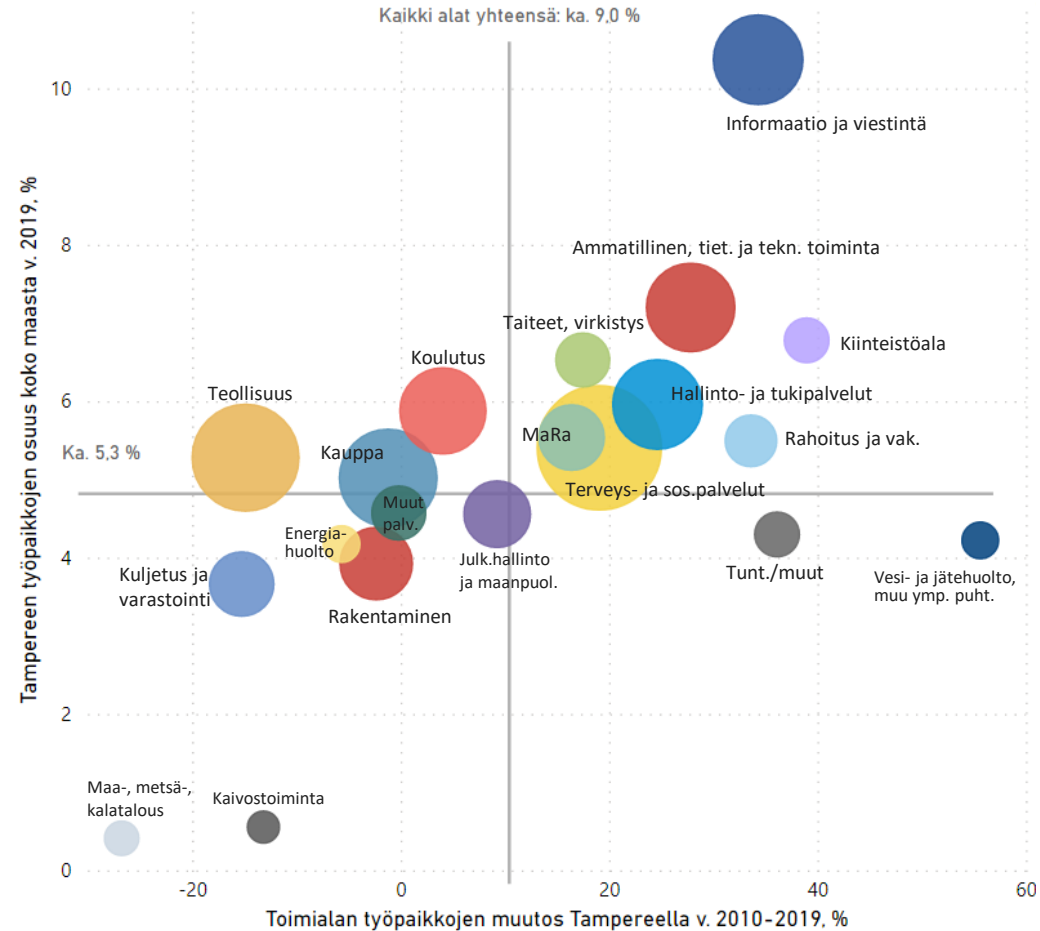
Työpaikat päätoimialoittain, tilanne 31.12.2019

Suurimmat työllistäjät, toimipaikkatilasto 2020

Elinkeinorakenteen muutos ja painottuminen: Tampereen työpaikkakehitys toimialoittain ja osuutena maasta

Nelikentän oikeassa ylälohkossa sijaitsevat alat ovat sekä keskimääräistä kasvaneempia että Tampereelle painottuneempia. Mitä suurempi pallo, sitä enemmän työpaikkoja alalla on.

Enin osa Tampereen työpaikoista sijoittuu terveys- ja sosiaalipalvelujen (17,4 %), teollisuuden (12,4 %) ja kaupan aloille (10,3 %).

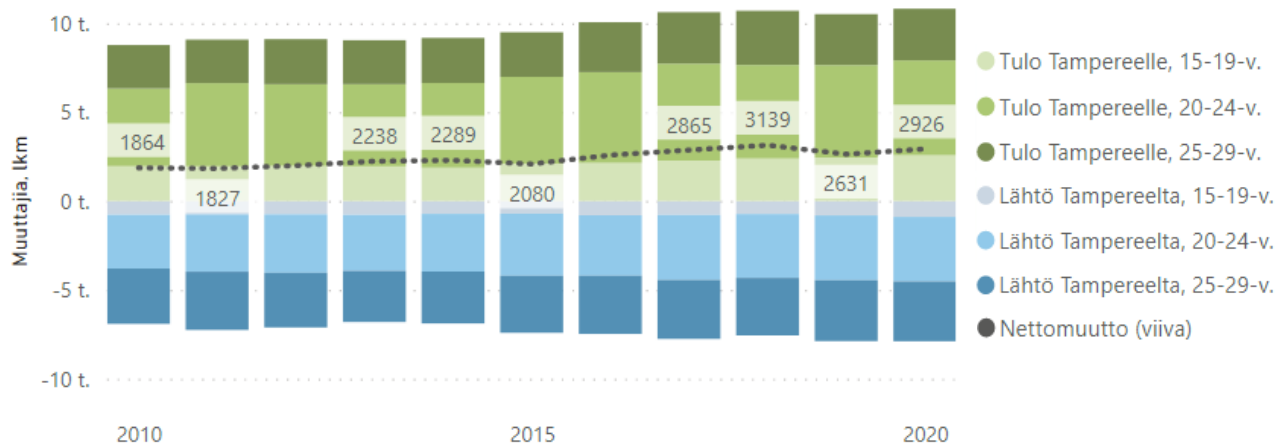
Seuraavaksi yleisimpiä ovat erilaiset hallinto- ja tukipalvelut, informaation ja viestinnän alat sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (päätoimialojen osuus 8,2–8,4 % työpaikoista).

Tampereelle painottuu muuta maata vahvemmin muun muassa informaation ja viestinnän, ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan, kiinteistöalan sekä hallinto- ja tukipalvelujen alojen työpaikkoja. Näillä aloilla myös toimialat ovat kehittyneet keskimääräistä suotuisammin pitkällä aikavälillä vuodesta 2010 lähtien. Paljon työllistävässä teollisuudessa työpaikkojen määrä on vähentynyt pitkässä tarkastelussa.

Suurimpien työllistäjien top 10 lista on pysynyt hyvin vakiintuneena viime vuosina.

Koulutusvirrat ja alueellinen sijoittuminen koulutuksen jälkeen

Nuorisoikäluokkien muutot Tampereelle ja Tampereelta sekä 15-29-vuotiaan väestön nettomuutto yhteensä, v. 2010-2020

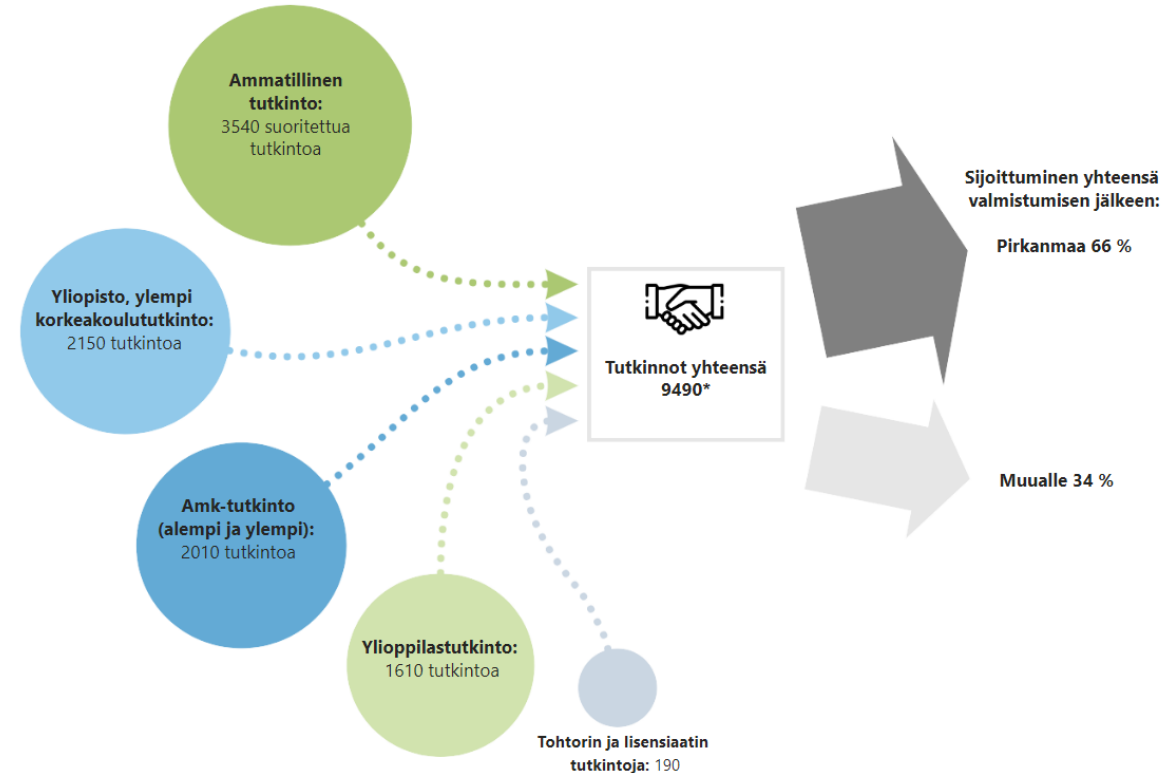

Koulutukseen hakeutuminen on yksi merkittävimpiä muuttoliikettä ohjaavia tekijöitä maassa. Tampereen nettomuuttovoitto koostuu suurelta osin iältään 15-24-vuotiaista, opiskelijan elämäntilanteessa muuttavista henkilöistä, joista enemmistöllä on suoritettuna toisen asteen tutkinto.

Nuorten muuttajien virrat Tampereelle ja Tampereelta sekä näiden välinen nettomuuttovoitto ovat olleet kasvussa 2010-luvulla. Vuonna 2019 muuttoja toteutui hieman maltillisemmin kuin edeltävinä vuosina, mutta vuonna 2020 tilanne jälleen vilkastui. Etenkin tulomuuttojen määrä kasvoi kaikissa tarkastelluissa nuorisoikäluokissa (kuvio yllä).

Vuonna 2021 Tampereen yliopistossa opiskelupaikan vastaanottaneista 73 % kotikunta oli muu kuin Tampere, TAMK:ssa 64 %. Tampereen lukioissa syksyllä 2021 aloittaneista 55 % oli taustaltaan tamperelaisia. Ammatillisessa koulutuksessa yhteishaun perusteella aloittaneista tamperelaisia oli 54 %.

Tampereella suoritetaan noin 10 000 kokonaista tutkintoa vuosittain*

Opiskelumaakuntaansa sijoittuneiden vastavalmistuneiden osuus vaihtelee tutkintolajeittain:

- Ammatillinen tutkinto 87 %
- Ammattikorkeakoulututkinto 75 %
- Ylioppilastutkinto 69 %
- Tohtorin ja lisensiaatin tutkinto 68 %
- Ylempi korkeakoulututkinto 56 %

*Näkyvissä olevat lukumäärät ovat suoritettuja tutkintoja vuonna 2020 (pl. ylioppilastutkinnot 2019) ja valmistuneiden sijaintimaakunta 1 v. valmistumisen jälkeen (2019). Huom. sijoittumista ei ole tiedossa kaikista tutkinnonsuorittajista, ja esitetyt tiedot koskevat osin eri vuosia. Alueellista sijoittumista seurataan maakunnittain.

Aktiivisia yrityksiä
toimipaikkatilastossa

14 429

Vuonna 2020, Tilastokeskus

◀▶ 0 %

Liikevaihto yhteensä, €

22 550 840 000

Vuonna 2020

▼ -1,3 %

Henkilöstö yrityksissä

79 910

Vuonna 2020

▼ -4,7 %

Nuolissa muutos
edellisestä vuodesta

Yritysten liikevaihto kasvoi vuosittain 4,6–7,4 prosenttia Tampereella vuosina 2016–2019, ja kehitys oli maan keskitasoa vahvempaa. Vuonna 2019 liikevaihto kasvoi vielä 5,9 prosenttia, mikä oli kuusikkokunnista toiseksi eniten.

Vuoden 2020 käänneet pysäyttivät kasvun myös Tampereella. Yritystoimipaikkojen kokonaismäärä säilyi entisellään vuonna 2020, mutta henkilöstöä jouduttiin vähentämään (-4,7 %; koko maassa -1,7 %), ja liikevaihto supistui 1,3 prosenttia (koko maassa -3,6 %).

Tampereen yritykset muodostavat liikevaihdolla ja henkilöstön määrällä mitattuna runsaan viiden prosentin osuuden ja toimipaikkojen lukumäärän osalta hieman alle neljän prosentin osuuden koko maasta.

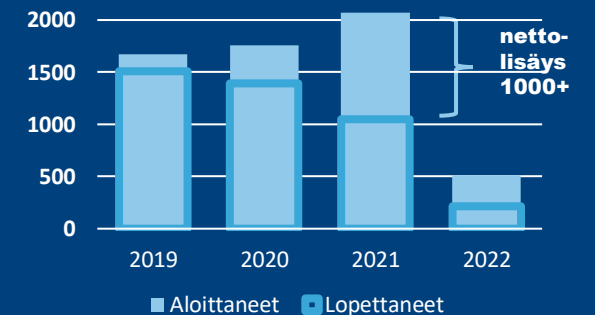
Lähde: Tilastokeskus, kunnittainen toimipaikkatilasto

Yrityskanta uudistuu kauppakisteri-ilmoitusten perusteella. Uusien yritysten perustaminen on lisääntynyt ja lopettaneiden yritysten määrä vähentynyt viime vuosina. Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten välinen nettolisäys on kasvanut merkittävästi vuoden 2021 kauppakisteritiedoissa.

Nykyistä toimialaosuuttaan enemmän kasvussa olevia aloja ovat muun muassa ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, informaatio ja viestintä, muu palvelutoiminta sekä taide, viihde ja virkistys. Näillä toimialoilla uusien yritysten nettolisäys on suurempaa kuin alojen osuus nykyisessä yrityskannassa.

Lähteet: PRH Virre ja Tilastokeskus, aloittaneet ja lopettaneet yritykset

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset
kauppakisterissä (-3/2022)

Lähde: PRH. *sis. AY, KY, OY, OYJ, OSK, SÄÄT, YEH

Kaikki yritykset* kauppakisterissä: 23 556

7.4.2022, PRH

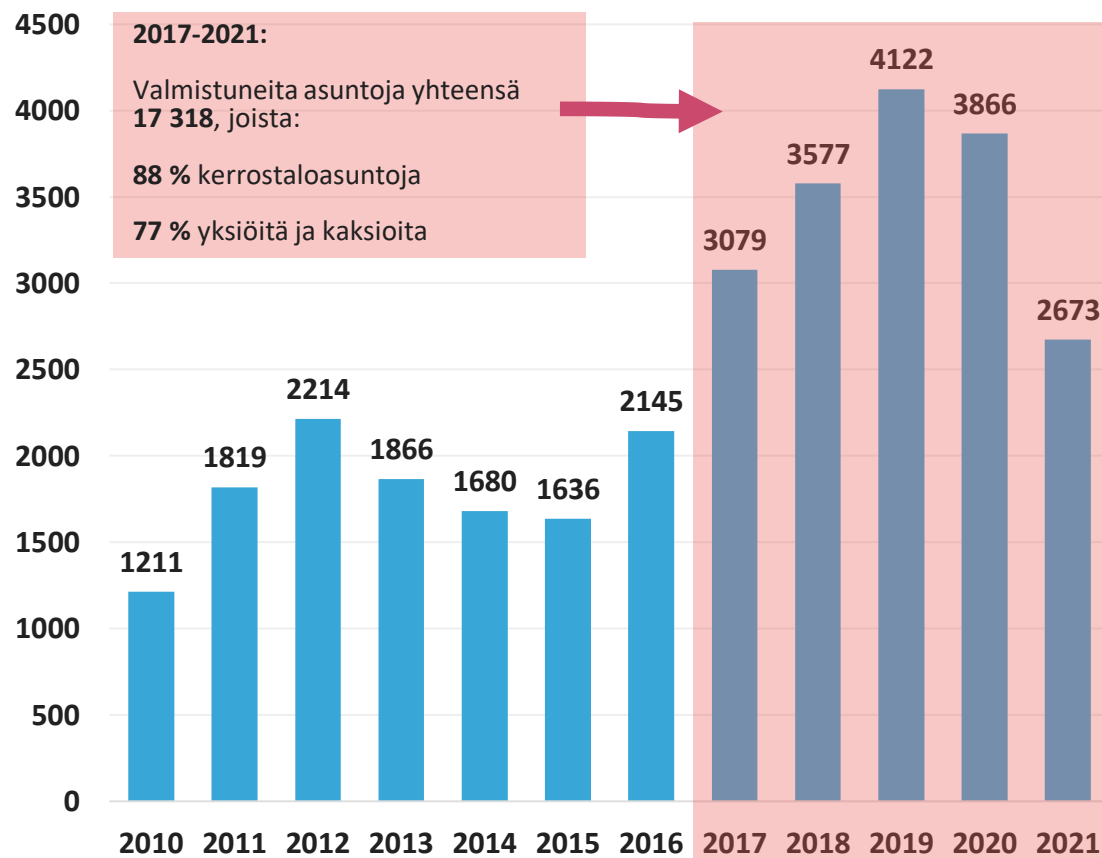
TAMPERE.
FINLAND

ASUNTORAKENTAMINEN

JA ASUMINEN

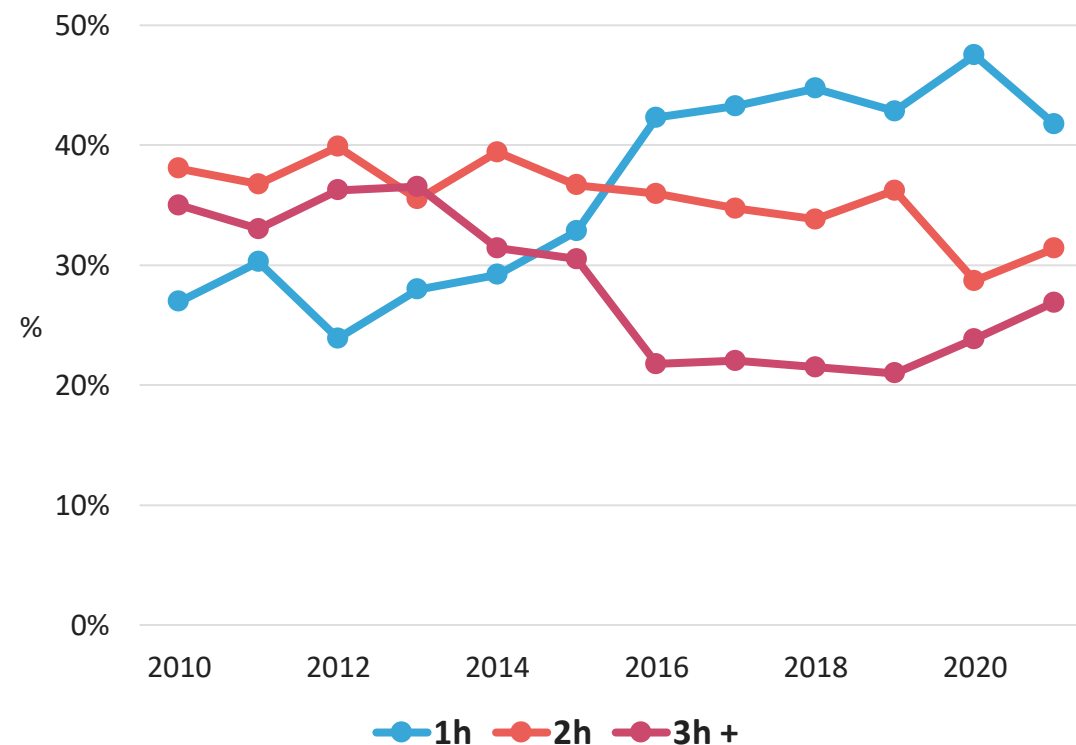
Asuntorakentaminen on ollut viime vuosina ennätysellisellä tasolla

Valmistuneet asunnot 2010-2021

Asuntorakentaminen on painottunut pieniin asuntoihin

Valmistuneiden asuntojen huoneistotyyppijakauma 2010-2021, %

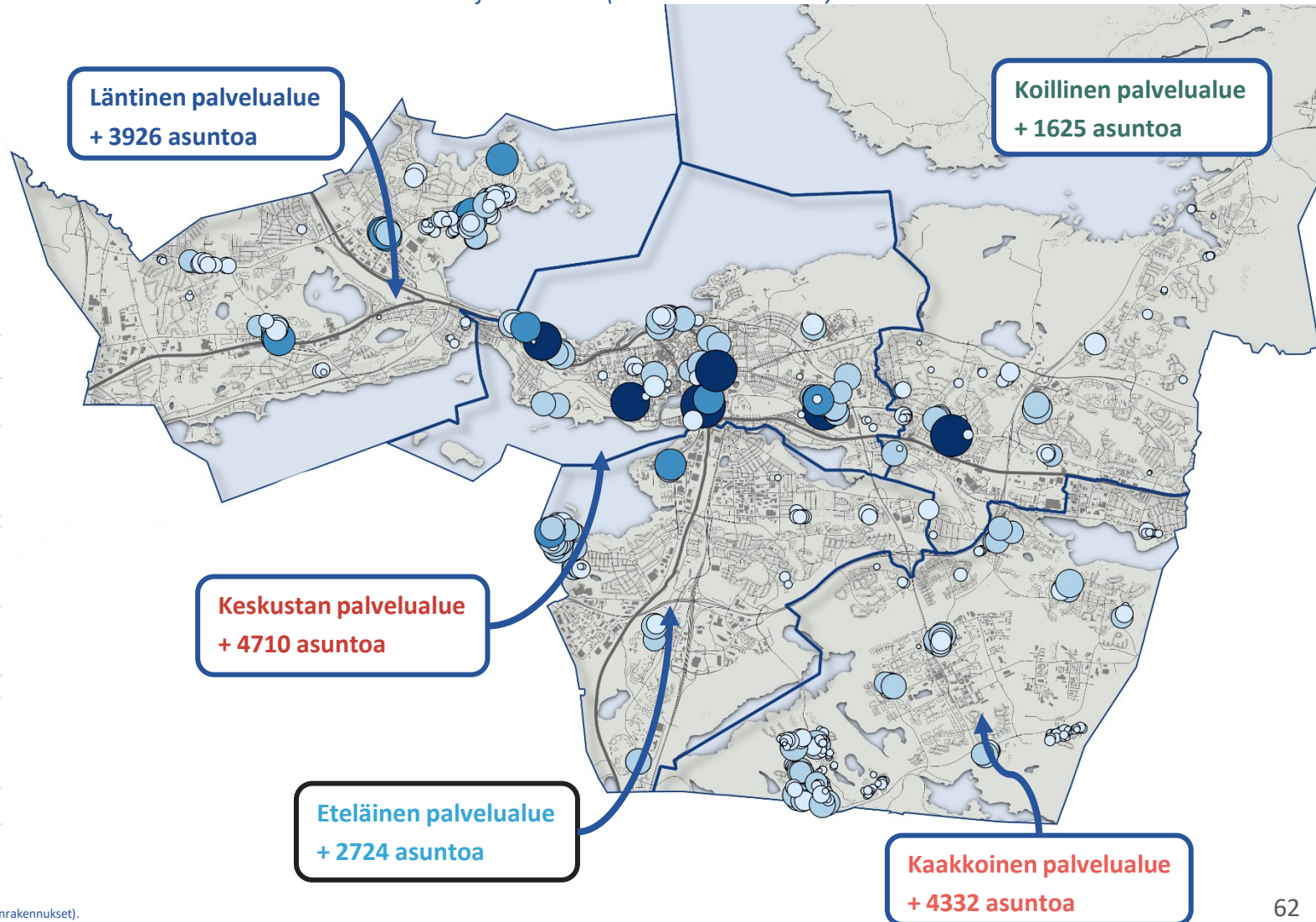
Asuntorakentaminen alueittain vuosina 2017-2021

Asuntotuotanto on jakautunut suhteellisen tasaisesti eri palvelualueille, vain koilliselle palvelualueelle on rakennettu selvästi vähemmän uudiskohteita.

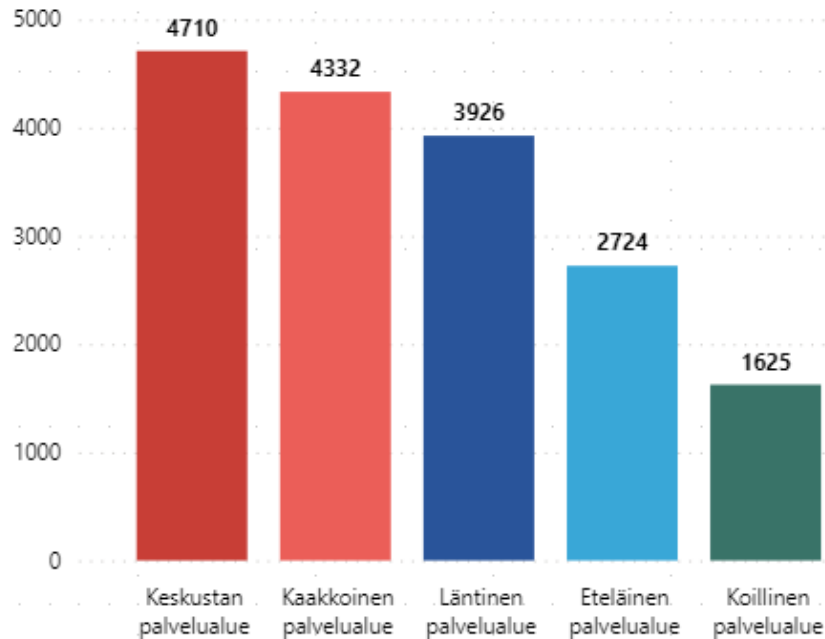
Vuosina 2017-2021 valmistuneista asunnoista 27 % sijoittuu keskustan palvelualueelle, 25 % kaakkoiselle palvelualueelle, 23 % läntiselle palvelualueelle, 16 % eteläiselle palvelualueelle ja 9 % koilliselle palvelualueelle.

Vuosina 2017-2021 valmistuneet asuinrakennukset* palvelualueittain kartalla

Pallon koko kuvaa valmistuneiden asuntojen määrää (vaihteluväli 3 – 216)

Valmistuneet asunnot palvelualueittain

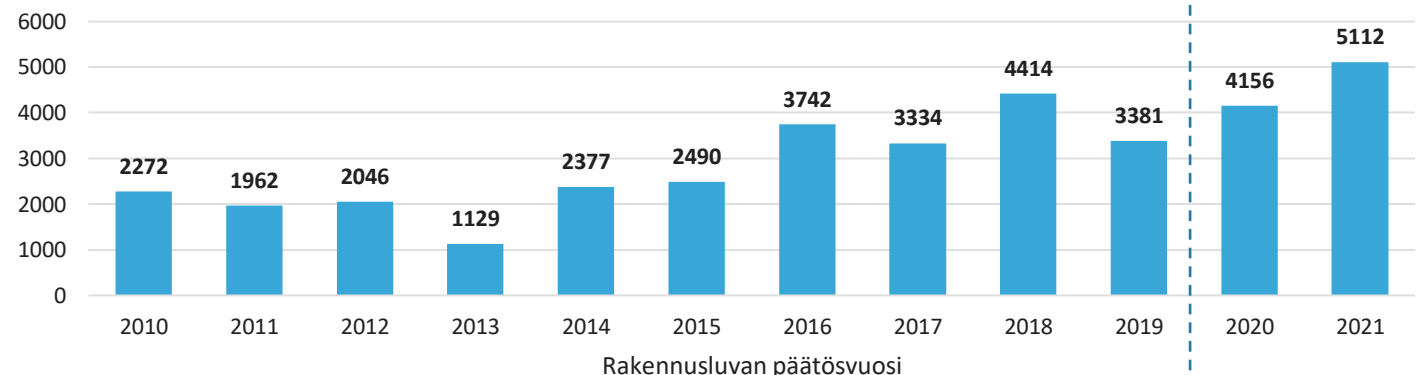
Luvut kuvaavat asuntotuotannon bruttokasvua, eli luvuissa ei ole huomioitu asuntokannasta poistuneita asuntoja. Luvut sisältävät kaikki eri rakentamistoimenpiteiden (uudet rakennukset, laajennukset ja muut toimenpiteet) ja kaikkien rakennustyyppien asunnot (myös muut kuin asuinrakennukset).
Lähde: Facta-kuntarekisteri © Tampereen kaupunki 2022

* Kartalla näytetään vain kohteet, joissa uusien asuntojen lukumäärä on vähintään 3

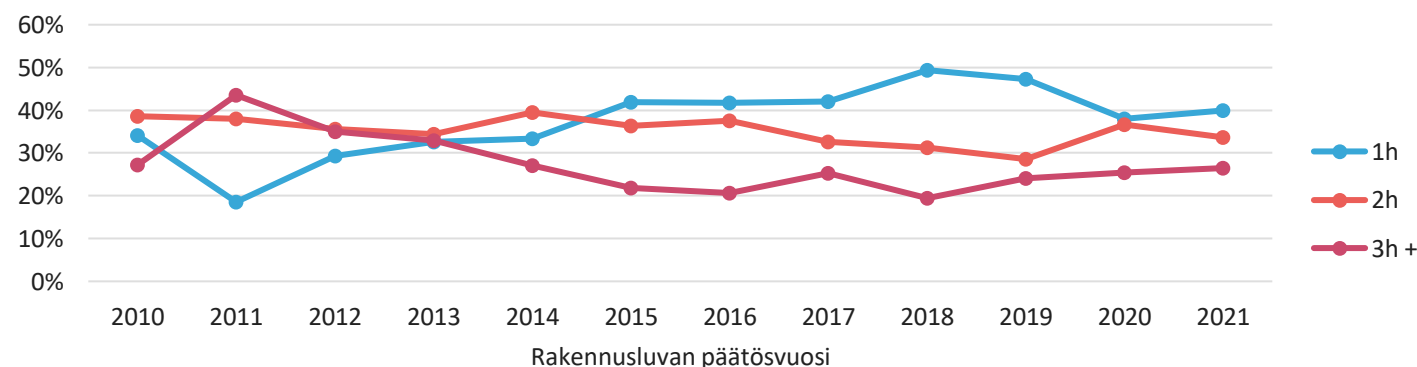
Asuntorakentaminen pysyy korkealla tasolla seuraavina vuosina

- Myönnettyjen rakennuslupien perusteella voidaan tarkastella tulevaa asuntotuotantoa.
- Vuonna 2021 myönnettiin poikkeuksellisen paljon rakennuslupia asuntorakentamiseen.
- Yksiöiden osuus uudistuotannosta on laskenut noin 40 prosenttiin vuosien 2018-2019 noin 50 prosentin osuudesta.

Myönnettyt asunnot

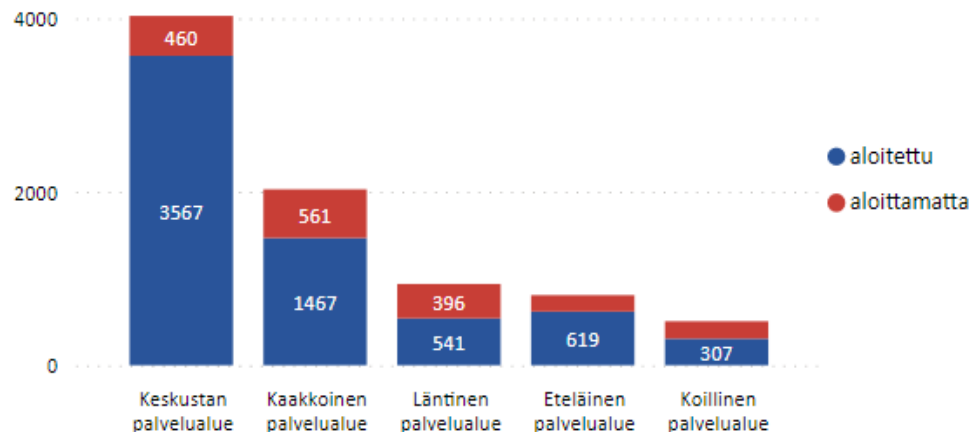
Huoneistotyyppijakauma, %

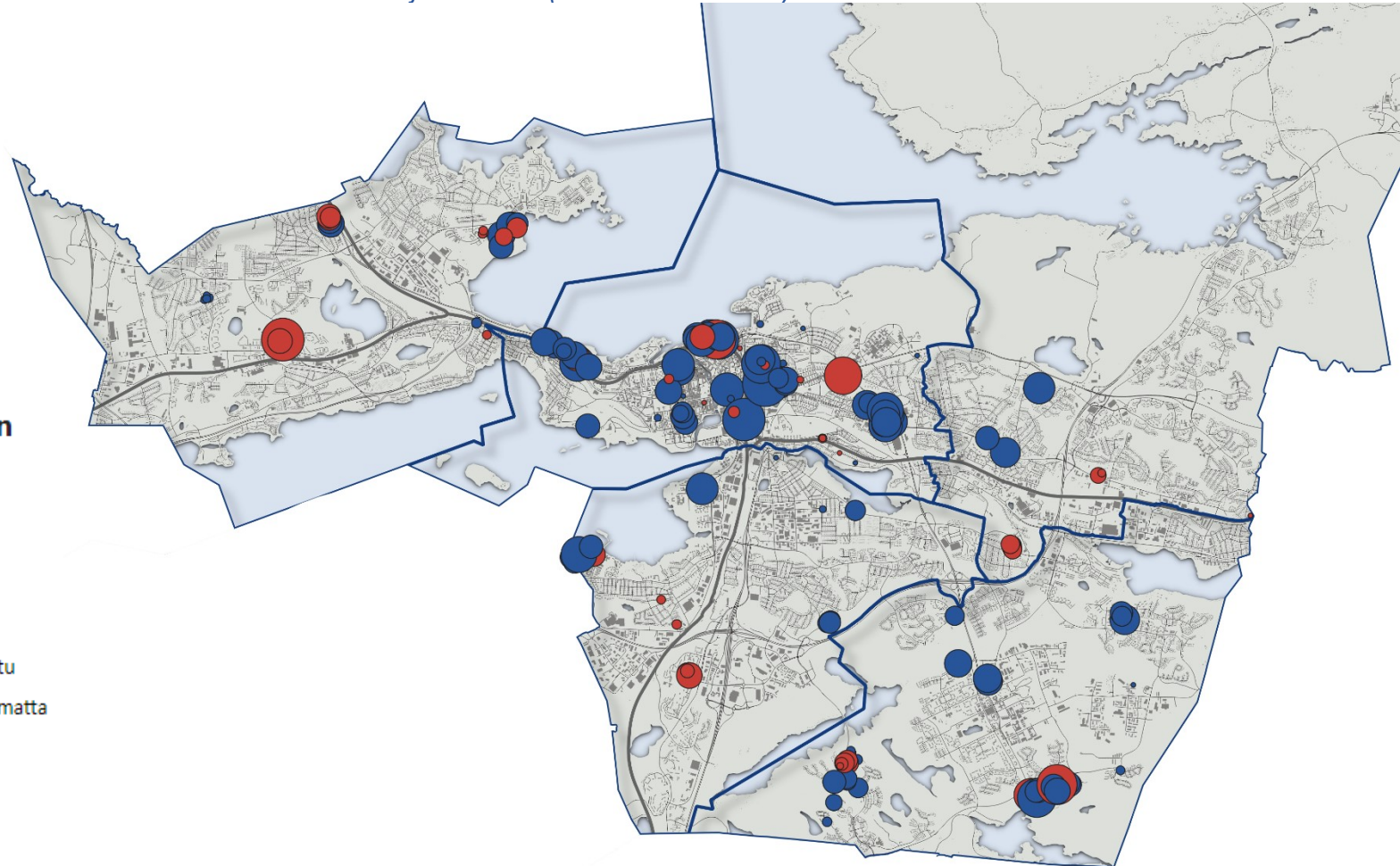
Minne rakentaminen kohdistuu tulevina vuosina?

- Tässä tarkastelussa on otettu huomioon hyväksytyt rakennusluvut asuntoihin, joiden rakentaminen on aloitettu tai on toistaiseksi aloittamatta. Asuntoja näissä kohteissa on yhteensä **8310** (helmikuu 2022).
- Rakenteilla olevia asuntoja on yhteensä **6501**. Aloittamattomiin asuinrakennuksiin kohdistuu yhteensä **1809** asuntoa.
- Tuleva asuntotuotanto on alueellisesti keskittynyttä, sillä lähes 50 % kohdistuu keskustan palvelualueelle. Keskustan runsasta asuntotuotantoa ylläpitää erityisesti Santalahden, Ranta-Tampellan sekä Kalevan alueen rakennushankkeet, joiden yhteenlaskettu asuntomäärä on noin 2200 asuntoa.

Aloitettut ja aloittamattomat asunnot palvelualueittain

Tuleva asuntotuotanto: aloitettut ja aloittamattomat asuinrakennukset* palvelualueittain kartalla
Pallon koko kuvaa asuntojen määrää (vaihteluväli 3 – 217)

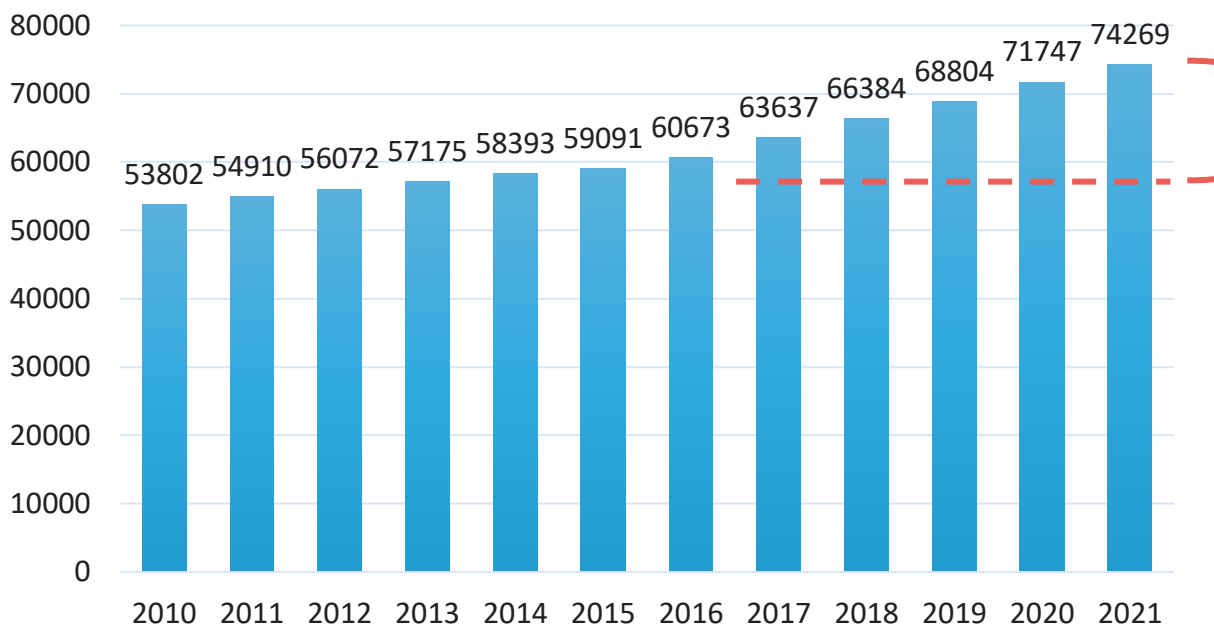

* Kartalla näytetään vain kohteet, joissa uusien asuntojen lukumäärä on vähintään 3

Yksinasuvien määrä on kasvanut selvästi viime vuosina

Yksinasuvien määrä on kasvanut vuosien 2010-2020 aikana noin 20 000 henkilöllä. Kasvu on ollut voimakasta vuosina 2016-2021, jolloin kasvua on ollut lähes 14 000 henkeä.

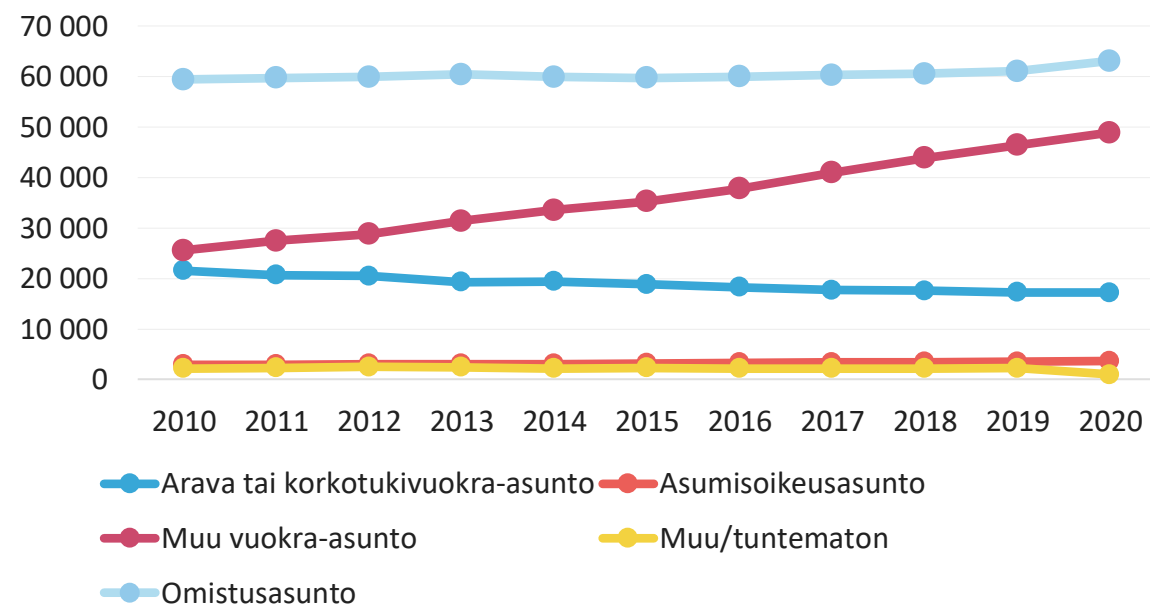
Yksinasuvien määrä 2010-2021

Uudistuotanto on lisännyt vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrää merkittävästi

Vakituisesti asuttujen vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä on lisääntynyt merkittävästi vuosien 2010-2020 aikana, sillä määrä on lähes kaksinkertaistunut (kasvua 91 %).

VAKITUISESTI ASUTUT ASUNNOT HALLINTAPERUSTEEN MUKAAN

HAVAINTOJA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSISTA KORONAPANDEMIAN AIKANA

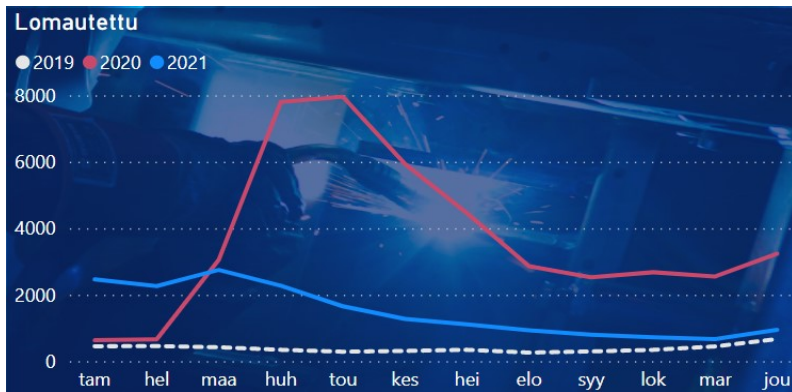
Havaintoja toimintaympäristön muutoksista koronapandemian aikana

Tampere on säilynyt vetovoimaisena käynnissä olevasta koronaepidemiasta huolimatta. Kaupunkiin on muutettu, rakentaminen on ollut voimakasta ja alueelle on perustettu yrityksiä jopa vilkkaammin kuin ennen epidemiaa.

Työllisyys sukelsi kuusikkokunnista heikoimmaksi, tilanne kohentunut

Tampereen työttömyysaste oli pahimmillaan lähes 20 % loppukevästä 2020, jolloin tilanne kääntyi myös maan kuuden suurimman kaupungin välisessä vertailussa heikoimmaksi. Työttömien ja lomautettujen määrät alkoivat kuitenkin tasaantua ja vähentyä verrattain nopeasti. Tiukentuneet rajoitukset yhdistettynä muuhun kausivaihteluun nostivat jälleen työttömyyttä loppuvuodesta 2020.

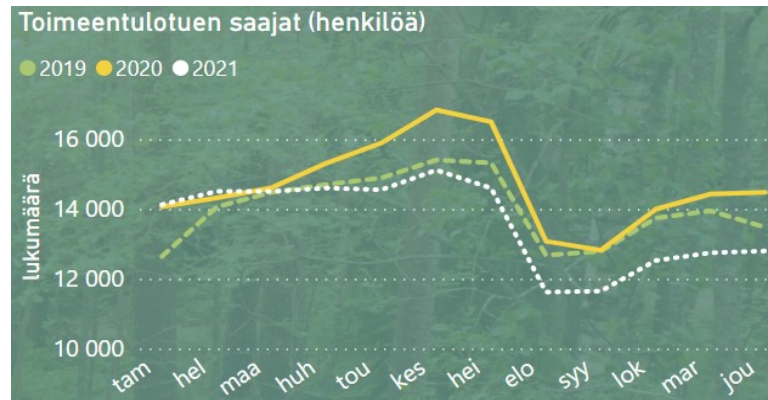
Vuonna 2021 Tampereen työttömyysaste on lähentynyt koko maan keskiarvoa. Myös suhteellinen asema kuuden suurimman kaupungin välisessä vertailussa on kohentunut. Pitkäaikaistyöttömien määrä on vielä koronaa edeltänyttä tilannetta korkeampi. Positiivisena signaalina avoimia työpaikkoja on ilmoitettu poikkeuksellisen paljon.

Koronalla luultua pienempi vaikutus toimeentulotuen saajiin

Toimeentulotukea saavien määrä ei kasvanut epidemian aikana samalla tavalla kuin esimerkiksi työttömien määrä, vaan vaikutus on jäänyt vähäisemmäksi. Toimeentulotuen saajien ja toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrät lisääntyivät vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna, mutta viime kesän jälkeen määrät ovat painuneet alle kahden viime vuoden tason.

Kela arvioi, että toimeentulotuen saajien määrä ei tule enää kasvamaan, mikäli koronasta nyt toivutaan. Edellytyksenä tosin on, että kaupungissa riittää töitä ja, että etenkin matkailu- ja ravintola-ala palautuu entiselleen.

Matkailuala elpyi kesällä

Koronaepidemia on haitannut huomattavasti enemmän palveluita kuin esimerkiksi teollisuutta. Liikkumisrajoitukset ja rajojen sulkeutuminen romahduttivat vajaat kaksi vuotta sitten matkailijoiden yöpymiset Tampereella.

Viime kesästä lähtien matkailualan tilannetta on helpottanut kotimaisten vapaa-ajan yöpymisten kasvu. Työmatkailijoita ja ulkomaalaisia yöpyy kaupungissa edelleen vähemmän kuin vuonna 2019.

Yrityskanta on uudistunut pandemiasta huolimatta

Uusien yritysten perustaminen on lisääntynyt ja lopettaneiden yritysten määrä vähentynyt koronapandemian puhkeamisen jälkeen. Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten välinen nettolisäys kasvoi sekä vuonna 2020 että erityisesti vuonna 2021.

Kiinnostavina ilmiöinä uusia yrityksiä syntyi vuonna 2020 eniten loppukesästä ja alkusyksystä, jolloin muun muassa uusien yksityisten elinkeinonharjoittajien määrä kasvoi. Oman liiketoiminnan perustaminen saattoi toimia vaihtoehtona heikentyneille palkkatyömarkkinoille, ja myös etänä työskentely lisäsi yritystoiminnan mahdollisuuksia. Vuonna 2021 lisääntyi erityisesti osakeyhtiöiden perustaminen.

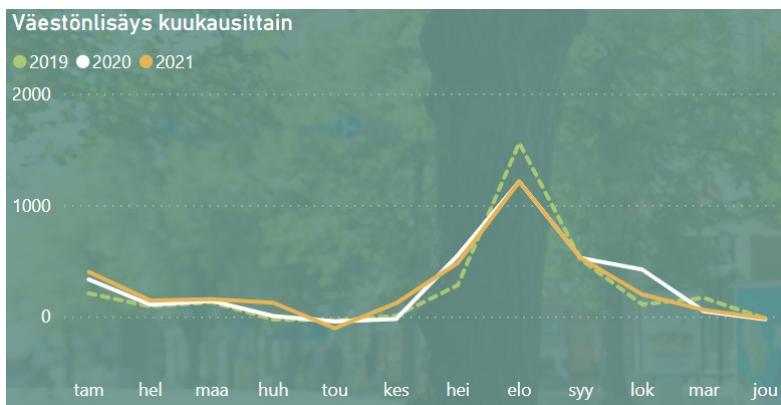
Tulorekisterin mukainen palkkasumma on kehittynyt Tampereella verrattain hyvin maan suurimpien kaupunkien välisessä vertailussa.

Havaintoja toimintaympäristön muutoksista koronapandemian aikana

Väestönkasvu ja muuttoliike voimakasta, syntyneiden määrässä positiivista kehitystä

Epidemian alkuvaiheen heikkojen väestönkasvuodotusten vastaisesti Tampere on kasvanut voimakkaasti. Etenkin kuntien välisessä muutossa Tampere on saanut huomattavaa muuttovoittoa verrattuna kuuteen suurimpaan kaupunkiin ja vuonna 2021 Tampere nousi kuntien välisen muuttovoiton kärkeen. Myös Tampereen kaupunkiseudun kasvu on ollut vauhdikasta koko epidemian ajan.

Syntyneiden enemmisyys oli vuonna 2020 ennätysellisen alhainen, vaikka syntyneiden määrä kääntyi hienoiseen nousuun. Ennakkotietojen valossa syntyneiden määrä jatkoi kasvua myös vuonna 2021 luonnollisen väestönlisäyksen pysytellessä kuitenkin edelleen matalana.

Epidemian vaikutukset rakentamiseen ovat jääneet vähäisiksi

Koronaepidemian vaikutukset rakentamiseen ovat jääneet pelättyä pienemmiksi. Tampereella rakentamisen positiivinen vire säilyi epidemiasta huolimatta vuosina 2020 ja 2021.

Rakennushankkeiden aloitukset sekä asuntorakentamisen aloitukset ovat kasvaneet epidemian aikana vuoteen 2019 verrattuna. Vuonna 2020 rakennushankkeita aloitettiin yhteensä 642, joka on noin 20 % enemmän kuin epidemiaa edeltäneenä vuotena 2019. Viime vuonna aloitettujen rakennushankkeiden määrä kasvoi entisestään yhteensä 692 kappaleeseen. Vuonna 2021 erityisesti asuntorakentamisen aloitukset ovat olleet korkealla tasolla. Yhteensä 5 445 asunnon rakentamisen aloitettiin vuonna 2021, joka on 56 % enemmän kuin vuonna 2019.

Joukkoliikenne on palautumassa normaalille tasolle koronan aiheuttaman romahduksen jälkeen

Koronaepidemia on vaikuttanut voimakkaasti joukkoliikenteen matkamääriin Tampereella. Huhtikuussa 2020 joukkoliikenteen matkamäärät romahtivat noin 70 % edeltävään vuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan vuoden 2020 matkamäärät laskivat noin kolmanneksella edeltävään vuoteen verrattuna.

Koronatilanne- ja rajoitukset näkyivät selvästi myös vuoden 2021 matkamäärissä, mutta palautumista lähemmäs normaalia tasoa on tapahtunut. Määrät kasvoivat noin 14 % vuoteen 2020 verrattuna. Vuoden 2021 loppupuolella matkamäärät nousivat lähelle epidemiaa edeltänyttä tasoa. Merkittävänä syynä positiivisen kehityksen taustalla on ratikan onnistunut käyttöönotto.